Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. (WYDANIE III. II.

Rok XIV. Kraków, piątek 28 sierpnia 1931 Nr. 231

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7
Telefon Nr. 102-79. — Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-89
Konto czekowe PKO w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe

Cena egz. 25 gr.

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji
Komunikaty, przesłane redakcji, nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Cena ogłoszeń i prenumeraty umieszczona jest na ostatniej stronie.

Paryż — Warszawa — Moskwa

Komunikat francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych o rokowaniach polsko-sowieckich

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż, 26. 8. (B) Francuskie ministerstwo spraw zagranicznych wydało wczoraj wieczór następujący komunikat oficjalny: „Dzienniki przyniosły informację, wedle której między Polską a Rosją sowiecką nie prowadzono rokowań w sprawie ewentualnego zawarcia układu o nieagresji. Należy stwierdzić, że **informacja ta nie jest zgodna z prawdą**. — W październiku 1930 roku rząd francuski został zawiadomiony, że ze **strony sowieckiej zwrócono się do rządu polskiego z propozycją zawarcia paktu o nieagresji**. Na inicjatywę sowiecką rząd polski odpowiedział w grudniu, **że skłonny jest przychylnie rozpatrzeć propozycję sowietów, a 12 lutego br. złożył minister spraw zagranicznych Zaleski w senacie** odpowiednie oświadczenie. — Dopiero na tej podstawie, że już od miesięcy wdrożono odpowiednie rokowania między Warszawą a Moskwą oraz pomna swych zobowiązań międzynarodowych, zgodziła się Francja na rozważenie podobnych propozycyj przedkładanych jej powtórnie przez rząd sowiecki, a które dotyczyły również kwestji przywrócenia równowagi gospodarczej. Ostatnie wiadomości z Warszawy donoszą, że rokowania polsko-sowieckie zostały zawieszone, **zostaną jednak w najbliższym czasie podjęte**.

* * *

Paryż, 26. 8. (B) Omawiając wczorajszy komunikat Quai d'Orsay w sprawie rokowań polsko-sowieckich o zawarcie paktu o nieagresji „Journal" zauważa, że oficjalne oświadczenie sowieckiej agencji telegraficznej jest pozornie tylko sprzeczne z faktycznym stanem. Sowieckie oświadczenie mówi bowiem, iż w chwili obecnej nie prowadzi się żadnych rokowań, natomiast nie zaprzecza istnienia projektu zawarcia paktu. „Należy stwierdzić — pisze dziennik — że Polska nie jest odosobniona a przedewszystkiem trzeba podkreślić, iż Francja związana jest z Polską przymierzem i nigdy nie może się zobowiązać do nieudzielenia Polsce pomocy w razie gdyby została zaatakowana. W tych warunkach zrozumiałe jest, że droga z Moskwy do Paryża musi prowadzić przez Warszawę". „Excelsior" pisze, że rokowania między Paryżem, Warszawą a Moskwą prowadzone są w celu zawarcia ententy gospodarczej z Sowietami w ramach unji europejskiej.

Litwinow informuje posła niemieckiego o rokowaniach z Polską

Berlin. 26. 8. PAT. „Telegraphen-Union" donosi z Moskwy, że komisarz spraw zagranicznych Litwinow w ciągu dnia dzisiejszego przyjąć ma ambasadora niemieckiego v. Dircksena, celem poinformowania go o polsko-sowieckich rokowaniach w sprawie paktu o nieagresję. Rząd ZSSR nosi się z zamiarem poinformowania również rządu tureckiego o stanie rokowań z Polską.

Jak przyjęto we Francji nowy gabinet angielski?

Prasa nie szczędzi pochwał pod adresem lorda Readinga

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż, 26. 8. (B) Nowy rząd angielski znalazł życzliwe przyjęcie w prasie francuskiej. Naogół wyrażane jest życzenie, aby mu się udało dokonanie dzieła sanacji finansowej kraju. Jedynie dzienniki socjalistyczne atakują MacDonalda za udział w nowym rządzie. „Echo de Paris" oświadcza, że już przez swój różnorodny skład rząd angielski skazany jest na połowieczne załatwienie zadania. Konieczne jest jednak zmiana angielskiej polityki socjalnej, gdyż doświadczenie wskazuje, że zasiłki dla bezrobotnych potrafiły nawet tak bogatą Anglję zniszczyć. „Petit Parisien" podkreśla, że nowy minister spraw zagranicznych **lord Reading jest wytrawnym parlamentarzystą** i zwolennikiem przyjaźni francusko-angielskiej. **Nominację jego należy uważać za dobry znak dla utrwalenia pokoju europejskiego.** — Także inne dzienniki wyrażają **zadowolenie** z powodu nominacji lorda Readinga, wyrażają jednak wątpliwość, czy jego polityka będzie dość aktywna ze względu na ograniczony czas trwania nowego rządu.

MacDonald i Snowden wycofują się z życia politycznego?

Londyn, 26. 8. (L) Z kół dobrze poinformowanych donoszą, że obecne stanowisko MacDonalda, jako premjera rządu narodowego, jest ostatnią kartą jego karjery politycznej. MacDonald uważa jednak za swój największy obowiązek wykonanie planu sanacyjnego, a po usunięciu kryzysu, zamierza wycofać się z rządu i wogóle z życia politycznego. Podobne stanowisko zajmuje także Snowden. — I on po zażegnaniu kryzysu zamierza wycofać się z życia politycznego.

Passfield w opozycji

Londyn. 26. 8. ŻAT. Lord Passfield, który nie wszedł w skład nowego rządu MacDonalda, **przeszedł do opozycji**. Również Shinwell, jedyny Żyd, w gabinecie Partji Pracy, odmówił przyjęcia teki w nowym gabinecie i również przeszedł do opozycji.

Sir **Archibald Sinclair**, który w nowym gabinecie objął stanowisko ministra Szkocji, **jest znanym przyjacielem sjonizmu**. Podczas debat palestyńskich w parlamencie występował niejednokrotnie przeciwko Białej Księdze. Na odpowiedzialne stanowisko ministra pracy, który dokonać ma reformy ustawodawstwa społecznego powołany został b. członek komisji palestyńskiej Shawa **sir Betterton**.

Nowy gabinet zaprzysiężony

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Londyn, 26. 8. (L) Nowy gabinet MacDonalda **został dziś przedpołudniem zaprzysiężony**.

* * *

Londyn, 26. 8. (L) „Times" pisze, że przy tworzeniu nowego rządu MacDonald kierował się **trzema zasadami**. Po pierwsze, aby gabinet był możliwie mały, a zatem zdolniejszy do szybkiego załatwienia programu oszczędnościowego; po drugie, wszyscy członkowie gabinetu zupełnie są obznajomieni ze swemi resortami, a zatem nie będą tracili czasu na wprawienie się, a wreszcie wszyscy ministrowie są doświadczonymi mężami stanu.

Pierwsze posiedzenie rady ministrów

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Londyn. 26. 8. (L) Nowy rząd angielski odbył dziś po południu pierwsze posiedzenie rady ministrów, na którem obradowano nad nowym programem oszczednościowym. Jak słychać nominacja ministrów wojny i rolnictwa doznała dalszej zwłoki.

Król wyjechał z Londynu

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Londyn. 26. 8. (L) Król angielski, który z powodu kryzysu rządowego powrócił do Londynu wyjechał dziś wieczorem do Balmoral w Szkocji.

Rząd amerykański nie wpływał na przesilenie

Waszyngton, 26. 8. (R) Koła oficjalne zaprzeczają wiadomościom podanym przez niektóre dzienniki angielskie jakoby rząd amerykański bezpośrednio lub za pośrednictwem Federal Reserve Banku usiłował wpłynąć na przebieg przesilenia rządowego w Anglji. Wszelkie tego rodzaju informacje są pozbawione wszelkich podstaw.

O złagodzenie skutków bezrobocia

Ponad wszelkie oczekiwania światowy kryzys gospodarczy, którego końca spodziewali się optymiści już z wiosną br., przedłuża się i brak nawet symptomów, któreby zwiastowały jego przesilenie się i nawrót do lepszej konjunktury, przeciwnie — mnożą się oznaki, że z nadejściem zimy natężenie kryzysu zyska jeszcze na sile. W ciągu tych 2 lat trwania kryzysu próbowano rozmaitych dróg opanowania go, niestety jednak wszelkie wysiłki stworzenia w tym celu kooperacji międzynarodowej zawiodły, choć przecież wszyscy rozsądni ludzie zdają sobie sprawę, że tylko na płaszczyźnie solidarnej współpracy narodów możliwe jest jakieś celowe i radykalne oddziaływanie na klęskę kryzysu. Dziś, po 2 latach kryzysu, stoi świat zupełnie bezradny i nikt już nie spodziewa się jakiejś pomocy z forum międzynarodowego, choć sytuacja bezsprzecznie znacznie gorsza niż przed 2 laty, tembardziej takiej pomocy by wymagała....

W tej sytuacji nie pozostaje poszczególnym państwom nic innego, jak tylko na własną rękę i we własnym zakresie starać się — nie o opanowanie kryzysu, bo to niemożliwe — ale przynajmniej o złagodzenie jego skutków. Najdotkliwszym zaś z tych skutków jest wzrastająca nędza coraz to liczniejszych mas robotników, pozbawionych zajęcia. Niemal wszystkie państwa europejskie posiadają wprawdzie organizację pomocy dla bezrobotnych w formie przymusowego ubezpieczenia, ale system ten wystarczać może jedynie w czasach nawpół normalnych, musiał zaś zawiejść w obliczu tak dotkliwego i przewlekłego kryzysu, jak obecnie, któremu równych nie zna historja gospodarcza świata. Niedopisanie tego systemu stworzyło dla wielu państw sytuację ogromnie ciężką. Wszak nie co innego, jak właśnie sprawa bezrobocia, była przyczyną upadku rządu socjalistycznego w Anglji a przyjście w jego miejsce do władzy rządu koalicyjnego wszystkich trzech stronnictw jest samo przez się dowodem, jak poważnie oceniają w Anglji sytuację wytworzoną chronicznem przedłużaniem się masowego bezrobocia. Zasiłki wypłacane z budżetu państwowego dla 2.5 milj. głów liczącej armji bezrobotnych kosztują Anglję 50 miljonów funtów tj. przeszło 2 miljardy zł., czyli nie wiele mniej niż nasz całkowity budżet roczny! Pod takim ciężarem załamują się nawet siły mocarstwa rozporządzającego tak ogromnemi bogactwami jak Anglja. Nie lepiej przedstawia się sytuacja w Niemczech z ich 4 milj. bezrobotnych, którzy mimo zasiłków, obciążających budżet niemiecki sumą kilku miljardów marek, stanowią główny trzon skrajnie lewicowych i prawicowych odłamów, powodując przez to dla rządu niemieckiego ogromne troski. Rekord pod względem ilości bezrobotnych osiągnęła — jak pod wielu innemi względami — Ameryka. Choć duma jej nie dopuściła dotychczas do wprowadzenia urzędowej statystyki bezrobocia, jednak prywatne obliczenia, na których można polegać, podają ilość bezrobotnych na 5—6 miljonów.

W porównaniu z temi państwami, najgłębiej dotkniętemi przez kryzys i bezrobocie, sytuacja w Polsce przedstawia się stosunkowo lepiej, mamy bowiem obecnie „tylko" 250 tys. bezrobotnych. Przy ogólnem jednak ubóstwie kraju, przy braku oszczędności wśród mas pracowników i przy skąpych dochodach Skarbu problem bezrobocia i u nas odgrywać zaczyna dominującą rolę. 250 tys. ludzi to wprawdzie nawet nie cały 1 procent ludności ale to jednak blisko trzecia część ogółu robotników przemysłowych! Ta cyfra znamionuje powagę sytuacji a zarazem wskazuje na trudności zaradzenia jej. Gdy bowiem przemysł znajduje się w tak rozpaczliwej sytuacji, że musiał zwolnić trzecią część robotników, trudno mu zdobyć się na wydatniejszą pomoc w akcji złagodzenia skutków bezrobocia.

Wyrazem tego doniosłego znaczenia problemu bezrobocia w Polsce jest onegdajsza konferencja sfer rządowych, gospodarczych i pracowniczych w Prezydjum Rady Ministrów, której celem było obmyślenie sposobów złagodzenia skutków kryzysu i bezrobocia. Z referatu szefa biura ekonomicznego p. Jastrzębskiego wynika, że akcję tę wyobraża sobie rząd w ten sposób, że dążyć będzie do zwiększenia ilości zatrudnionych dorosłych robotników w miejsce zatrudnionych obecnie licznie młodocianych pracowników oraz kobiet zamężnych. Ponadto pragnie rząd, by przez ograniczenie godzin nadliczbowych a także zmniejszenie normalnego czasu pracy nawet poniżej ustawowej normy znalazło się miejsce dla częściowego przynajmniej zatrudnienia większej ilości pracowników. Zarządzeń tych nie zamierza rząd przeprowadzić w drodze ustawodawczej, co wyraźnie stwierdził p. premjer, lecz odwołuje się do sfer przemysłowych o dobrowolne zastosowanie się do tych wytycznych. Nie ulega wątpliwości, że przemysłowcy w interesie społecznym jak i własnym powinni do apelu tego się zastosować, jakkolwiek wymagać to będzie z ich strony pewnych ofiar i wysiłków. Wprawdzie bowiem zarobki robotników w Polsce i tak nie są wielkie, jednak w interesie ogólnym leży, by większa ilość robotników miała pracę i jakiś zarobek, choćby nawet mniejszy od obecnego. Wątpliwe może być tylko, czy zmianie takiej nie będą się sprzeciwiać robotnicy, którym grozi utrata części ich zarobków.

Trzeba jednak wskazać w tem miejscu na rzecz, którą podnosiliśmy już wielokrotnie, mianowicie na antygospodarczy charakter naszych podatków. Już w czasach stosunkowo pomyślniejszych krępował system świadectw przemysłowych rozwój przemysłu i handlu, gdyż zatrudnienie kilku a czasem nawet tylko jednego nowego pracownika zmusza według ustawy przedsiębiorcę do wykupienia patentu wyższej kategorji, oczywiście znacznie droższego. Ten absurd, prowadzący do zastoju i krępujący rozwój przedsiębiorstw, wytykaliśmy niejednokrotnie, lecz dopiero kryzys obecny ujawnił najbardziej zaślepionym oczom fatalne skutki tego systemu. Zrozumienie to skłoniło nawet ministra skarbu do wydania okólnika o zwalnianiu od dopłaty do patentu przedsiębiorstw, które chcą zatrudnić większą ilość pracowników, ale zwolnienie to uzależnione jest od spełnienia rozmaitych warunków, wnoszenia specjalnych próśb itd. tak, iż celu swego nie osiągnie. Radykalnie pomóc tu może jedynie zniesienie całego systemu świadectw przemysłowych, opartych na klasyfikacji przedsiębiorstw według czysto zewnętrznych, z reguły przypadkowych, cech.

Podobnie jak opisaną wyżej akcję oprócz chce rząd na organizacjach społecznych i własnej decyzji sfer gospodarczych, tak i w drugim kierunku, dostarczania bezrobotnym żywności i opału, nie zamierza rząd posługiwać się własnym aparatem lecz pragnie akcję tę powierzyć czynnikowi społecznemu, oddając mu jedynie do dyspozycji w tym celu zboże, węgiel, cukier, ziemniaki itd., ściągnięte w naturze od podatników na poczet zaległych podatków. Takie postawienie sprawy uważamy za słuszne, gdyż w razie przeprowadzenia tej akcji siłami urzędniczemi koniecznem byłoby stworzenie w tym celu specjalnego i kosztownego aparatu administracyjnego.

Powodzenie tej akcji zależeć będzie od tego, czy te sfery społeczeństwa, do których zwraca się apel rządu, okażą nie tylko słowną, ale i faktyczną gotowość przyjścia bezrobotnym z pomocą. Należy się spodziewać, że docenią one ważność tej sprawy i uznają konieczność ofiar na ten cel bez względu na swą niejednokrotnie ciężką własną sytuację wskutek kryzysu.

Dr. B. S.

Sytuacja gospodarcza w oświetleniu B.G.K.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 26. 8. Bank Gospodarstwa Krajowego charakteryzuje położenie gospodarcze Polski w lipcu w sposób następujący:

W ciągu lipca pod wpływem zagranicy przejawiła się przez krótki czas **tendencja do wycofywania wkładek z banków i kas oszczędności i wypowiadania kredytów, co zwiększyło trudności.** W przeciwieństwie jednak do instytucyj niemieckich, **wszystkie instytucje kredytowe Polski wywiązały się ze swych zadań bez zarzutu, skutkiem czego tendencja do wycofywania lokat znikła.**

Zbiory zbóż odbywały się w całym kraju w lipcu, przyspieszone w roku obecnym wcześniejszem dojrzewaniem, niż w roku poprzednim, wszystkich zbóż. Ceny za zboże zniżkowały dość silnie. Podaż zbóż była w lipcu silna gdyż przy braku gotówki większość rolników szukała w szybkiej sprzedaży zbiorów doraźnej pomocy pieniężnej. Ceny bydła i nierogacizny poprawiły się, ale wywóz tych artykułów był mniejszy. Wytwórczość górniczo-hutnicza wzrosła. Zbyt węgla wykazał znów zwiększenie, skutkiem czego wydobycie było większe, niż w roku poprzednim. **Przemysł naftowy doznał dalszego pogorszenia,** skutkiem niedostatecznego zbytu w kraju i niepomyślnych warunków eksportu. Zatrudnienie w hutach żelaznych poprawiło się skutkiem zwiększenia przydziału zamówień krajowych i utrzymania wywozu na stosunkowo wysokim poziomie. W **przemyśle włókienniczym** mniej korzystnie kształtowało się położenie fabryk wyrobów bawełnianych, skutkiem zmniejszenia zbytu towarów i silnego spadku cen bawełny. **Obroty w handlu wewnętrznym skurczyły się, natomiast wzrosła wartość towarów wywiezionych zagranicę.**

Kryzys pieniężny w Danji

Kopenhaga, 26. 8. PAT. Jako wyraz istniejącego przesilenia w Danji służyć może fakt, że w szeregu odleglejszych gmin wiejskich rozpoczęto emisję lokalnych znaków pieniężnych. Powołany został specjalny komitet który wystąpił z oświadczeniem, że należy przejść od złotej podstawy monetarnej, do środków płatniczych opartych na wartości ziemi. Zamierzona jest emisja 100.000 banknotów 10-koronowych.

Samochód — za 35 złotych!

Tallin. 26. 8. PAT. O niezwykłym braku pieniędzy w prowincji estońskiej świadczy fakt, że wystawiony na licytację za zaległe podatki samochód, znajdujący się w stanie najzupełniejszej sprawności, sprzedany został za 14 koron estońskich, czyli 35 złotych.

Bandycki napad na karczmarza żydowskiego

Borysław 26. 8. PAT. Nocy dzisiejszej dokonano napadu rabunkowego na karczmę Jakóba Manbacha, w Podmonasterku. Trzech bandytów, uzbrojonych w rewolwery, wtargnęło do karczmy i sterroryzowawszy obecnych, zrabowało większą ilość spirytusu, tytoniu i kilkadziesiąt złotych gotówki. Po dokonaniu rabunku bandyci zbiegli. Policja prowadzi pościg.

Nowy Jork, 26. 8. (R) Na przejeździe kolejowym w Blanchester (stan Ohio) najechał pociąg osobowy na samochód, w którym znajdowało się 5 osób. **Wszyscy ponieśli śmierć na miejscu.**

Nadzwyczajne posiedzenie rady ministrów
w sprawie bezrobocia

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 26. 8. (Sin) Na podstawie wniosków, opracowanych przez specjalną komisję międzyministerjalną premjer Prystor zwołał na dziś na godz. 6-tą popołudniu **nadzwyczajne posiedzenie rady ministrów.** Podstawą dzisiejszych obrad była obok wniosków komisji międzyministerjalnej dyskusja na wczorajszej konferencji w prezydjum rady ministrów. Już wczorej zaznajomił p. premjer członków rządu z poszczególnemi wnioskami komisji, nad któremi rada ministrów przeprowadziła obszerną dyskusję. Rząd przywiązuje do załatwienia tej sprawy w najszybszem tempie dużą wagę, gdyż zamierza w myśl zaleceń komisji przeprowadzić szczegółową akcję za **pośrednictwem instytucyj społecznych,** podczas gdy rząd da tylko dyrektywy ogólne. Chodzi więc o to, by odnośne komitety mogły przeprowadzić swoje wstępne prace, zanim jeszcze nadejdzie zima, tj. **najkrytyczniejszy okres bezrobocia.**

W obozie arabskim —
po zajściach w Nablusie

Jerozolima. 26. 8. ŻAT. Oczekują tu **ogłoszenia** oficjalnego komunikatu rządowego w sprawie opieczętowanej broni w kolonjach żydowskich. Egzekutywa arabska odbyła specjalne posiedzenie, na którem omówiono wypadki w Nablus, gdzie podczas demonstracji doszło do starcia z policją. Jak donoszą z kół arabskich, **starsze pokolenie arabskie jest żywo niezadowolone z powodu wywołania zajść w Nablusie przez młodzież, ortodoksja zaś muzułmańska oburzona jest z powodu udziału kobiet w demonstracji.** Stwierdzono, iż kobiety obrzucały policję kamieniami.

Do Jerozolimy przywieziono 20 Arabów z Nablusu aresztowanych za udział w rozruchach. Wszystkich umieszczono w więzieniu jerozolimskiem. Przywieziono również do Jerozolimy rannych podczas zajść w Nablusie.

Chancellor odleciał do Transjordanji

Jerozolima. 26. 8. ŻAT. Ustępujący. Wysoki Komisarz Palestyny sir Chancellor udał się do stolicy Transjordanji Ammanu by pożegnać się z emirem Abdullą i tamtejszemi władzami wojskowemi i cywilnemi.

Program oszczędnościowy nowego rządu
angielskiego

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Londyn. 26. 8. (L) Rząd angielski wypracował **nowy program oszczędnościowy,** który wraz z projektem noweli podatkowej przedłożony zostanie parlamentowi w dniu 8 września. Nowy program **nie różni się wiele od tego, który spowodował upadek rządu Partji Pracy.** Większa część sumy potrzebnej do wyrównania budżetu ma być zebrana drogą oszczędności, a częściowo przez wprowadzenie nowych podatków. **Główne oszczędności będą poczynione na zasiłkach dla bezrobotnych.** Jak to już MacDonald wczoraj zapowiedział, zasiłki dla bezrobotnych **będą obniżone** a oprócz tego wpłaty na fundusz bezrobocia mają być podwyższone z 7 pensów na jednego szylinga. Drugą poważną rubrykę w oszczędnościach dadzą **redukcje poborów urzędniczych oraz ministerjalnych,** które w niektórych wypadkach wyniosą 20 procent. Oprócz tego mają być obniżone **djety poselskie i pobory nauczycielskie.** Przewidziane są redukcje poborów także w instytucjach komunalnych. Projekt noweli podatkowej przewiduje **dodatkowe podatki dochodowe i luksusowe** oraz podwyższenie podatków od piwa, napojów alkoholowych i tytoniu. Koła polityczne sądzą, że program ten natrafi na, **energiczny opór ekstremistów wszystkich partyj.** Sądzą, że rząd narodowy pozostanie u władzy najdalej do Bożego Narodzenia, chociaż z innej strony wyrażają pogląd, iż pozostanie on aż do załatwienia budżetu na rok przyszły, a więc do kwietnia.

MacDonald do swych towarzyszy partyjnych

Londyn 26. 8. PAT. W liście, wystosowanym do wszystkich członków partji pracy, MacDonald wyraża ubolewanie, że był zmuszony do powzięcia decyzji, która chwilowo sprawia kłopoty jego stronnictwu i wyjaśnia, że sytuacja taka, jak ją przedstawił w swej wczorajszej mowie, wygłoszonej przez radjo, powinna skłonić wszystkich do zastanowienia się na chłodno nad całokształtem zagadnień i powstrzymania się od sądu aż do chwili, gdy sytuacja zostanie wyjaśniona i gdy wszystkie fakty podane zostaną do wiadomości.

Węgry mają już ministra skarbu

Budapeszt. 26. 8. PAT. Na wniosek prezesa rady ministrów, który miał też sobie powierzone częściowo kierownictwo ministerstwa finansów, regent powołał na kierownika ministerstwa finansów z zakresem działalności ministra, sekretarza stanu **Emerika Varga.**

Ministrom węgierskim odebrano samochody

Budapeszt. 26. 8. PAT. Rada ministrów na swem pierwszem posiedzeniu, w którem wziął udział także gubernator Banku Narodowego, omówiła i przyjęła projekty rozporządzeń, które przekazane zostaną w dniu dzisiejszym komisji kontrolnej parlamentu. M. in. na wniosek premjera rada ministrów postanowiła **odebrać samochody wszystkim ministerstwom i urzędom, jak również poszczególnym ministrom.**

Rząd Rzeszy nie obawia się zamachów
Mowa min. Wirtha w Stuttgarcie

Berlin. 26. 8. PAT. Minister spraw wewnętrznych Wirth w mowie, wygłoszonej na zebraniu parlamentarzystów centrowych w Stuttgarcie podkreślił, że rząd Rzeszy przygotowany jest na wszelkie ewentualności, jakie wyłonić się mogą w stosunkach wewnętrzno-politycznych Niemiec. W związku z oczekiwaniami zaostrzenia się kryzysu gospodarczego i finansowego w ciągu zimy. **Rząd nie obawia się żadnych zamachów i gotów jest stłumić w zarodku wszelkie próby rewolucji.** Wieczorem kanclerz Brüning powrócił do Berlina.

* * *

Berlin. 26. 8. PAT. Naskutek zarządzenia prezydjum policji w Monachjum zawieszony został do dnia 1 września br. centralny organ partji hitlerowskiej „Völkischer Beobachter".

Groźba strajku pracowników miejskich w Warszawie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 26. 8. (Sin) Sytuacja wśród pracowników miejskich w Warszawie zaostrzyła się tak dalece, że zachodzi możliwość **strajku wszystkich instytucyj komunalnych, nie wyłączając tramwajów, wodociągów, kanalizacji itd.** Pracownicy miejscy nie chcą zgodzić się na redukcję płac o 15 procent z dniem 1 września, ani na odebranie 13-tej pensji.

Przeciwko strajkowi wypowiada się jedynie związek Moraczewskiego. Pozatem wszystkie inne związki zawodowe zdecydowane są proklamować strajk. Istnieje jednak nadzieja — dość słaba — że magistrat zdając sobie sprawę z katastrofalnych skutków strajku dla kas miejskich, zwłaszcza strajku tramwajowego, w ostatniej chwili cofnie zamierzone redukcje, nie rezygnując z nich jednak zasadniczo.

Od września teatry będą zamknięte?

Warszawa. 26. 8. (Sin) Między ZASP-em a dyrektorami teatrów **nie doszło do porozumienia w sprawie zażegnania kryzysu teatralnego.** Sytuacja wygląda obecnie w ten sposób, że dyrektorowie teatrów prywatnych i miejskich za wyjątkiem Wilna i Łodzi, gdzie kierownictwo teatrów spoczywa w rękach ZASP-u, **zdecydowani są zamknąć teatry z dniem 1 września.** Z drugiej strony ZASP czyni przygotowania, by w miarę sił i środków otworzyć w poszczególnych miastach sceny związkowe.

Niektórzy dyrektorzy teatrów w Warszawie **grożą zaangażowaniem amatorów,** względnie aktorów, którzy wyłamią się z pod dyscypliny ZASP-u.

Dziwna konfiskata

Warszawa. 26. 8. ŻAT. Ostatni numer żydowskiego tygodnika **literackiego** „Literarische Bletter" został skonfiskowany przez władze administracyjne w Wilnie, gdzie **tygodnik ten** jest drukowany.

Wielkie bankructwo we Lwowie

Lwów. 26. 8. PAT. „Gazeta Poranna" donosi, że w ostatnich dniach zanotowano we Lwowie jedno z największych bankructw po wojnie. Zbankrutował wielki importer i eksporter futer Diestenfeld. Bankructwo sięga kwoty powyżej 1 i pół miljona zł. Przed kilku laty Diestenfeld uzyskał we firmach zagranicznych kredyty w kwocie około 2 miljonów złotych. W roku 1929 zawiesił wypłaty wierzycielom i ofiarował im 50 proc. należności później jednak zmniejszył tę kwotę do 35 proc. Gdy nadeszły terminy płatności nie zapłacił on nic wierzycielom wobec czego ci skierowali sprawę na drogę sądową. Wtedy okazało się, że **Diestenfeld** nie posiada żadnych aktywów, ani towarów. Wobec tego wierzyciele wystąpili na drogę karno-sądową. W wyniku tego Diestenfeld **został** wczoraj aresztowany i odstawiony do więzienia do dyspozycji sędziego **śledczego.**

Gdy dyktator odchodzi...

(Od naszego specjalnego korespondenta)

Budapeszt, 25 sierpnia

Wszystko zapowiadało się tak wspaniale! Miasto przybrane było w sztandary o barwach narodowych i z wielką paradą przygotowywano się do uroczystego obchodu święta św. Stefana. W imieniu rządu miał regent otworzyć uroczystą procesję. Rządu jednak nie było. Przed tygodniem wybuchło przesilenie gabinetowe. Premjer podał się do dymisji i w państwie dyktatury rozpoczęło się na gwałt szukanie i gonitwa za nowym premjerem i nowym ministrami.

Jak wybuchło przesilenie? Pozostanie to tajemnicą pałacu Horthy'ego, premjera Bethlena i trzech, czterech zaufanych i wtajemniczonych....

Dymisja rządu była tajemnicą — dla rządu samego, dla 33 członków nadzwyczajnej parlamentarnej komisji oszczędnościowej i dla pięciu wybrańców z pośród tej komisji.

Przesilenie gabinetowe „odbywa się“ bez udziału parlamentu. W spaniałym gmachu o siedmiu bramach nad któremi widnieją historyczne sceny, parlamentaryzm dawno już zamarł. „Jednodniowe“ stronnictwo, popierające rząd, posłusznie wykonywało rozkazy rządowe i ślepo podporządkowywało się zarządzeniom Bethlena. Opozycja nie ma głosu. Conajwyżej może liczyć na pogorszenie się sytuacji gospodarczej i pocieszać się myślą, że Czas lepiej uprawia opozycję aniżeli owych 18 posłów socjalistycznych, licytujących się w patrjotyźmie ze stronnictwem rządowem.

I faktycznie — Czas zrobił już swoje. W ciągu niewielu miesięcy osiągnął więcej znacznie. aniżeli opozycja. Sytuacja gospodarcza pogarsza się z każdym dniem, a rząd nie może tak łatwo zdławić kryzysu jak zdławił prasę i opinję publiczną.

Budżet został przez rząd węgierski rozdęty do niewiarygodnych cyfr. Budżet państwa, liczącego 8 miljonów ludności, wynosi około miljarda pengö (100 zł. — 63 pengö). W czasach rzekomo dobrej konjunktury rzucano miljony na budowę asfaltowej szosy do Wiednia, na olbrzymie astronomiczne i anatomiczne instytucje i gmachy itd. Ciężary podatkowe wzrosły w sposób niebywały, wzrosła też rozrzutność rządu, niepodlegającego w zupełności kontroli parlamentu. Wzrastały długi, wstrzymano wypłaty za dostawy państwowe, i upiór olbrzymiego deficytu zaczął unosić się przed oczyma ludności. 200 miljonów pengö wyniesie deficyt za rok 1931, a zdaniem pesymistów suma ta wzrośnie jeszcze bardziej.

Krótkoterminowe pożyczki zagraniczne skonwertowane zostały na długoterminowe kredyty inwestycyjne, kiedy zaś kapitał zagraniczny zaczął upominać się o pieniądze, przypuszczono szturm na banki.

Ostatnie zarządzenia władz uspokoiły nieco ludność. Wydano rozporządzenie, wprowadzające dwojakiego rodzaju walutę: pengö złoty i pengö obiegowy. Pierwszy rodzaj waluty to waluta wkładów bankowych, zwyczajny zaś pengö — to pieniądz znajdujący się w kieszeniach obywateli. Tymczasowe zarządzenia stłumiły nieco panikę i uspokoiły umysły. Otwarto z powrotem banki, kurs jednak waluty dalej wisi w powietrzu i w dalszym ciągu narażony jest na „kryzys zaufania“.

Rząd usiłował uratować sytuację przy pomocy pożyczki. Zaangażowane na Węgrzech banki francuskie brną dalej, by uratować swe kapitały. Pożyczyły nowych pięć miljonów funtów (z tego trzy i pół miljona w gotówce), żadna jednak pożyczka nie pomoże na kryzys, na niebywałe podatki. Pozostaje konieczność zredukowania budżetu, zmniejszenia pensyj urzędniczych. Cóż, kiedy niedawno odbyły się wybory! A podczas „jawnych“ wyborów rząd przeciągnął policję, urzędników i emerytów na swoją stronę. Teraz nie chciał Bethlen podjąć się niepopularnej misji przeprowadzenia redukcyj. Wymyślił tedy i rzucił hasło, iż teraz konieczny jest rząd gospodarczy, choć na premjera wysunął kiepskiego znawcę spraw gospodarczych — hr. Karoly'ego.

Po dziesięcioletniem sprawowaniu rządów usunął się na bok człowiek, który o dziesięć głów przewyższał swych kolegów w klubie rządowym. W obozie rządowym, który dotąd opierał się wyłącznie na osobie Bethlena, zapanowała panika. Bethlen nie skończył się jeszcze, być może, że tylko na krótki czas usunął się w cień. Ich jednak ogarnęła trwoga przed jutrem, kryzys bowiem rośnie, rośnie ilość zlikwidowanych przedsiębiorstw, pustka wieje z kawiarń i restauracyj coraz wyraźniej słychać pomruk niezadowolenia, stokroć bardziej niebezpieczny od dziecinnych straszaków opozycji, żądającej w swych deklaracjach zmiany reżimu.

W bólach i cierpieniach, przy akompanjamencie instryg, naradza się rząd, opinja publiczna zaś otrzymuje zwięzłe, suche, urywko we wiadomości, które nie mówią nic....

B. Singer.

Przed jesiennym sezonem w uzdrowiskach

26 sierpnia.

ZAKOPANE. (Orb). Długotrwały okres niepogody wpłynął na zmniejszenie się frekwencji. Mimo to ruch przyjezdnych nie ustaje i według wszelkich zapowiedzi, trwał będzie conajmniej do połowy września. Piękna jesień tatrzańska, która jest porą niedocenianą przez ogół letników, ściągać będzie tego roku z pewnością wielkie rzesze turystów. Wysokogórski ruch turystyczny jest w dalszym ciągu ożywiony i mimo niepogody liczne wycieczki przechodzą przez najpopularniejsze szlaki tatrzańskie. Wszystkie prawie schroniska są przepełnione. W samem Zakopanem i w okolicznych miejscowościach letniskowych zrobiło się obecnie znacznie luźniej, tak, że nie brak pomie-

ŻEGIESTÓW. (Orb). Z dniem dzisiejszym rozpoczyna się w Żegiestowie trzeci sezon kuracyjny, w którym ceny są znacznie obniżone. Prócz normalnego pobytu można także przeprowadzić kurację za opłatą ryczałtową w kwocie 280 zł za trzytygodniowy pobyt i 380 zł za pobyt czterotygodniowy. W cenach powyższych mieszczą się wydatki za mieszkanie, utrzymanie w pensjonatach zakładowych lub restauracji Domu Zdrojowego, zabiegi lecznicze w ilości wskazanej przez lekarzy (kąpiele mineralne, borowinowe, okłady i td.), taksę zdrojową i wszelkie inne opłaty jak podatek, opłata za służbę, przywóz i odwóz bagaży. Do Zakładu można przyjechać obecnie bez uprzedniego zamawiania pokoji.

TRUSKAWIEC. (Orb). Sezon jesienny w Truskawcu rozpoczyna się 1-go września. Zapowiada się on doskonale, gdyż przysłowiowo piękna jesień truskawiecka pozwoli korzystać z cudów przyrody licznym zwolennikom tego zdrojowiska. Zgłoszenia na sezon jesienny napływają obecnie w wielkiej ilości.

CZORSZTYN. (C). U schyłku sierpnia ruch turystyczny i letniskowy znacznie osłabł. W pensjonatach i willach sporo wolnych pokoi. Sezon campingowy na Nadzamcu zamknięty zostanie z końcem bieżącego miesiąca, a ostatnia grupa letników wyjeżdża w tych dniach do osady campingowej w Żegiestowie.

OJCÓW. (C). Z powodu długotrwałych deszczów frekwencja w uzdrowisku zmniejszyła się, tak iż z łatwością można tu obecnie uzyskać dogodne pomieszczenie.

IWONICZ. (C). Rozpoczął się tu III-ci sezon przy znacznie obniżonych cenach i dość licznej frekwencji. Informacyj o jesiennym sezonie udziela zarząd Komisji Uzdrowiskowej.

SZCZAWNICA. (C). Również i w trzecim sezonie zjazd kuracjuszy dopisał w zupełności. Ceny uległy dalszej zniżce. Pomieszczenia w dowolnej ilości. Jesień w Pieninach jest zazwyczaj bardzo pogodna i słoneczna, tak, że spodziewany tu jest we wrześniu ożywiony ruch kuracyjny i wycieczkowy.

Zgon ostatniego księcia żydowskiego

Manifestacyjny pogrzeb Chachama Baszy w Turcji. — Autodydakta członkiem Akademji Umiejętności.

Donieśliśmy niedawno, że zmarł w tych dniach w Konstantynopolu w 84-tym roku życia nadrabin turecki Chacham Basza Chaim Bidjerano Efendi, którego powszechnie uważano za ostatniego księcia żydowskiego. Zmarły był jedną z najbardziej w Turcji poważanych osobistości, a nie było chyba drugiego rabina na świecie, któryby się cieszył takiem poważaniem i tyle miał zaszczytów, co zmarły. Zmarły był autodydaktą i przy pomocy słowników wyuczył się aż 10 języków. Posiadał pozatem wiadomości gruntowne z dziedziny żydowskiej filozofji religji i piśmiennictwa żydowskiego wszystkich czasów. Jako rabin Żydów sefardyjskich znał dokładnie historję tego odłamu społeczeństwa żydowskiego i z polecenia hiszpańskiej akademji umiejętności wydał dzieło, poświęcone życiu i twórczości Żydów sefardyjskich pt. „Hiszpanie bez ojczyzny“. Zmarły, który był członkiem nietylko hiszpańskiej, ale też i niemieckiej akademji umiejętności, wydał też dużo dzieł z zakresów filologji żydowskiej. Pozatem był też poetą, tworzącym pod wpływem poezji hebrajskiej.

Chachan Basza pokazywał się na ulicach Konstantynopola w stroju kosztownym i tkanym złotem, a przy boku miał miecz złoty wysadzany brylantami. Przed nim biegali służący by mu drogę torować.

Pogrzeb jego był potężną manifestacją całego żydostwa wschodniego, a wzięło w nim udział przeszło 20.000 ludzi. Zjawiły się delegacje wszystkich gmin żydowskich w Turcji oraz przedstawiciele gmin żydowskich z Bułgarji i Serbji. Na znak żałoby zamknęli Żydzi z Konstantynopola swe sklepy, także kupcy mohamedańscy, chcąc okazać pietyzm dla zmarłego uczonego żydowskiego, zamknęli również swe sklepy. W pogrzebie wzięli udział przedstawiciele wszystkich konsulatów zagranicznych, nuncjusz papieski, patrjarcha grecki, mufti mohamedański oraz przedstawiciele rządu tureckiego.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY.

Prace nad budżetem państwa

Ze względu na upływający z dniem 1 września termin składania Ministerstwu Skarbu projektów nowych preliminarzy budżetowych na rok 1932—33, wszystkie ministerstwa wykańczają już swe plany budżetowe, które w dniach najbliższych przekazane będą departamentowi budżetowemu Ministerstwa Skarbu. Dnia 1 września rozpoczną się w Ministerstwie obrady z przedstawicielami poszczególnych urzędów centralnych dla uzgodnienia projektów budżetowych przed ich wniesieniem na Radę Ministrów.

Wymiar podatku dochodowego

Władze skarbowe przystąpiły do wymiaru podatku dochodowego za rok 1930 według zeznań złożonych do dnia 1 maja przez płatników tego podatku. W najbliższym czasie rozpocznie się rozsyłanie nakazów płatniczych, przyczem trwać to będzie do listopada. Według informacyj jakieśmy otrzymali, wymiar w roku bieżącym nie będzie przekraczać zeszłorocznego. Ponieważ naogół wpływy ogólne zmalały w znacznym stopniu, więc nawet najbardziej sprawiedliwy wymiar, oparty na dokładnych danych z roku 1930 nie będzie mógł być zrealizowany przez płatników. Stan każdego płatnika w chwili obecnej w porównaniu w rokiem ubiegłym jest o wiele gorszy. Z takim stanem rzeczy niestety nie liczą się jeszcze władze skarbowe, które zamierzają podatek dochodowy ściągać bez wszelkich względów.

Kongres rzemiosła żydowskiego w Polsce

Dnia 20 września br. rozpocznie się w Warszawie kongres centralnego związku rzemieślników żydowskich w Polsce. Na kongres zjadą się delegaci z całego państwa. Na porządku obrad znajdzie się m. in. sprawa nowelizacji ustawy przemysłowej, sprawa odpoczynku niedzielnego dla rzemieślników żydowskich oraz stosunek do nowo utworzonego związku Izb rzemieślniczych. Kongres potrwa 2 dni.

Zrzeszenie Przemysłu i Handlu Drzewnego przy Związku Przemysłowców w Krakowie

Trudności eksportowe przemysłu drzewnego spowodowały Ministerstwo Przemysłu i Handlu, względnie Państwowy Instytut Eksportowy w Warszawie do ujęcia sprzedaży drzewa na rynkach zagranicznych w pewne formy organizacyjne. W porozumieniu z Radą Naczelną Związków Drzewnych w Warszawie utworzone zostaną komitety eksportowe dla eksporterów drzewa narazie tylko dwa, a mianowicie dla tarcicy drzew iglastych oraz dla papierówki. Interesy tych Komitetów w poszczególnych województwach reprezentować będą Związki drzewne, które są członkami Rady Naczelnej Związków Drzewnych w Polsce.

Istniejąca przy Związku Przemysłowców w Krakowie od wielu lat Sekcja Drzewna zreorganizowała się, uzgadniając swój wewnętrzny regulamin do wytycznych Rady Naczelnej Związków Drzewnych w Polsce. Dawna Sekcja Drzewna przy Związku Przemysłowców w Krakowie przyjęła nazwę Zrzeszenia Przemysłu i Handlu Drzewnego przy Związku Przemysłowców w Krakowie. W obrębie tego Zrzeszenia ukonstytuowały się dwie sekcje zarówno materjałów tartych, jak i papierówki, przyczem na prezesa Zrzeszenia wybrano p. konsula Dr Tadeusza Bednarskiego, zaś na wiceprezesów pp.: radcę Wilhelma Adera, Dr. Jana Hupkę i Juljusza Syropa; skarbnikiem wybrano p. Dr. Artura Wistreicha.

Znaczenie praktyczne Zrzeszenia ujawnia się w tem, że członkowie Zrzeszenia będą mieli prawo korzystać ze zwolnienia cła eksportowego na podstawie zaświadczeń, wystawianych przez Zrzeszenie przemysłu i Handlu drzewnego przy Związku Przemysłowców w Krakowie. Natomiast eksporterzy, nie będący członkami Zrzeszenia, będą musieli opłacać cło eksportowe w wysokości zł. 10, od 100 kg. tarcicy, oraz zł. 3, od 100 kg. papierówki. Odnośne rozporządzenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz Skarbu ma wejść w życie w najbliższym czasie.

Na ostatniem posiedzeniu Rady Naczelnej Związków Drzewnych w Warszawie rozgraniczone zostały tereny między poszczególnemi Związkami. Zrzeszenie przemysłu i handlu drzewnego przy Związku Przemysłowców w Krakowie obejmuje teren działania organizacyjnego następującemi linjami kolejowemi: **Od zachodu i półn. zachodu:** Zwardoń, Żywiec, Bielsko, Dziedzice, Oświęcim, Trzebinia, Szczakowa, Mysłowice z tem, że wszystkie na tej linji leżące stacje należą do Krakowa za wyjątkiem Bielska i Mysłowic. Linja boczna Jaworzno—Kąty należy do Krakowa. **Od północy:** Do Krakowa należą stacje na linji Kraków—Kocmyrzów—Mogiła, dalej Tarnów—Szczucin, następnie Dębica—Sobór—Rozwadów—Tryncza (stacja przed Przeworskiem). **Od wschodu i południa** granicę stanowi linja Przeworsk—Przemyśl—Chyrów—Zagórz—Łupków—Cisna, przyczem stacje między Przeworskiem i Chyrowem łącznie z Przeworskiem i Chyrowem należą do Lwowa, zaś stacje między Chyrowem, Zagórzem, Łupkowem i Cisną, za wyjątkiem Chyrowa, należą do Krakowa. Wszystkie stacje między temi granicami należą do Krakowa.

Członkiem Zrzeszenia przemysłu i handlu drzewnego przy Związku Przemysłowców w Krakowie może zostać każda osoba fizyczna lub prawna, trudniąca się zawodowo przemysłem lub handlem drzewnym, jakoteż każdy właściciel lasu. Firma jednak musi być zarejestrowaną w rejestrze handlowym. Bliższych informacyj udziela Związek Przemysłowców w Krakowie, ul. Szpitalna 15/II. p.

Spadek bezrobocia o 2295 osób

Według danych Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy, liczba bezrobotnych, zarejestrowanych na terenie całej Polski w dniu 22 bm. wynosiła 251,648 osób, co w porównaniu ze stanem z poprzedniego tygodnia wykazuje dalszy spadek liczby bezrobotnych o 2,295 osób.

Stan bezrobocia w poszczególnych okręgach i ośrodkach na dzień 22 bm przedstawiał się następująco: Warszawa — miasto — 15,900 bezrobotnych (wzrost w ciągu tygodnia o 679), Warszawa — okręg — 7.620 (spadek o 41), Włocławek — 6,687 (372), Łódź — miasto — 24,249 (1.560), Łódź — okręg — 7,649 (335), Częstochowa — 10,605 (wzrost o 154), Sosnowiec — 21,384 (wzrost o 149), Lwów 5.082 (wzrost o 52), Drohobycz — 5,655 (10), Śląsk 66.394 (122), Bydgoszcz — 8,784 (31), Poznań — 10,417 (81), pozostałe okręgi i ośrodki — poniżej 5000 bezrobotnych.

Zasiłki ustawowe w okresie od 10 do 16 bm. pobierało 56,513 bezrobotnych.

Konferencja kolejowa polsko-węgiersko-czesko-słowacka

Węgry i Czechosłowacja zwołały na dzień 1-go września konferencję do Györ (Węgry) w sprawie zrewidowania i zatwierdzenia projektów nowych taryf na przewóz osób, bagażu i przesyłek ekspresowych pomiędzy Czechosłowacja a Rumunją, w przejściu bezpośrednim, oraz w konkurencyjnem przez Polskę lub Węgry. Z ramienia ministerstwa komunikacji weźmie udział w konferencji p. W. **Soczyński.**

Wystawa owoców w Warszawie

W okresie od 25 września do 5 października br. otwarta będzie w Warszawie wystawa ogrodnicza. Korzystając z tej okazji, komisja pomologiczna, pracująca nad ułożeniem handlowych doborów odmian drzew owocowych dla poszczególnych rejonów kraju, postanowiła urządzić w ramach wystawy pokaz owoców odmian polskich. Pod pojęciem odmian polskich rozumie się odmiany otrzymywane w kraju i znane pod polskiemi nazwami i siewki otrzymanych w kraju odmian, nie posiadających jeszcze swej nazwy. Spodziewać się należy, że projektowany pokaz zainteresuje liczne grono wystawców, a z pewnością zaciekawi szerokie warstwy publiczności.

Ze światowych rynków cukrowych

Notowania cukru na rynkach międzynarodowych uległy w tygodniu ub. dalszemu obniżeniu. Mimo ogólnej wstrzemięźliwości producentów i stosunkowo do lat ubiegłych nieznacznej podaży, zupełny brak zainteresowania ze strony handlu i rafineryj spowodował stopniową zniżkę cen. New York stracił 6—9 punktów; Londyn 5—6 p.

Znamienne dla obecnej sytuacji są pesymistyczne nastroje giełdy londyńskiej, która reaguje z wielką wrażliwością na niekorzystne objawy ogólnoświatowego kryzysu i niepokojące wiadomości polityczne.

Spadek ceny bawełny oraz wzmocnienie ruchu rewolucyjnego na Kubie niewątpliwie przyczyniły się do spadku cen w Londynie. Zniżka kursów w Nowym Yorku nastąpiła częściowo pod wpływem słabej tendencji giełdy londyńskiej, częściowo zaś pod wpływem ogólnego zastoju na rynku amerykańskim i terminowych sprzedaży europejskich na giełdzie nowojorskiej.

Sytuacja na Kubie jest w dalszym ciągu niewyjaśniona. Amerykańskie sfery cukrownicze nie obawiają się jednakże zmiany polityki cukrowniczej tej wyspy, nawet w razie zwycięstwa opozycji, wskazując, że przywódca ruchu rewolucyjnego generał Menocal jest zwolennikiem metody Chadbourne'a.

Konferencja cynkowa w Paryżu

Międzynarodowa konferencja cynkowa, która obradowała w Paryżu, stwierdziła, że zawarta dnia 11 lipca w Ostendzie umowa kartelowa została przez wszystkich zainteresowanych ratyfikowana, wobec czego z dniem 1 sierpnia br. kartel wszedł w życie. Zadaniem kartelu jest nietylko uregulowanie produkcji, ale również przystosowanie jej do konsumcji. Zdolność wytwórcza producentów należących do kartelu wynosi 1,123,000 tonn, równa się więc 97 proc. produkcji całej Europy

krajów zamorskich, z wyjątkiem Stanów Zjednoczonych, które na rynkach zbytu kartelu sprzedaży swojej nie prowadzą i do kartelu też nie należą. Ogólna produkcja firm, zgrupowanych w Kartelu Cynku spadła z 69,700 tonn w styczniu do 57,300 tonn w lipcu br. Zapasy zmniejszyły się na koniec lipca w stosunku do ultimo maja br. z 228,000 do 206,400 tonn.

—oSo—

ZNACZNE WZMOŻENIE SIĘ EKSPORTU MORSKIEGO DO ANGLJI. W ciągu ostatnich tygodni nastąpiło znaczne wzmożenie się wywozu do Anglji przez Gdynię i Gdańsk. Dotyczy to wszystkich pozycyj naszego eksportu do Anglji, w szczególności jednak produktów żywnościowych i manufaktury. W związku z większą podażą ładunków Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe, które przeważnie przewozi towary do Anglji, zmuszone było na dalszy okres zafrachtować specjalnie chłodniczy statek „Zero".

KREDYTY REJESTROWE W BANKU ROLNYM WYCZERPANE. Przyznany w początkach sierpnia br. przez Bank Polski Państwowemu Bankowi Rolnemu kredyt rejestrowy na zastaw zboża w wysokości 25 miljonów złotych, w tych dniach został całkowicie wyczerpany.

ORGANIZACJA EKSPORTU JĘCZMIENIA. Dnia 28 bm. odbędzie się w Warszawie posiedzenie Związku Eksporterów Zboża Rzeczypospolitej Polskiej, na którem omawiane będą sprawy związane z organizacją eksportu jęczmienia oraz standaryzacją tegoż. Ponadto rozpatrywana będzie sprawa działalności Polskiego Biura Eksportu Zboża.

STAN PLANTACYJ BURACZANYCH W POLSCE. W okresie sprawozdawczym od 9 do 15 sierpnia br. zmieniły się warunki atmosferyczne, mianowicie nastąpiło znaczne ochłodzenie i spadły liczne deszcze. Choroby i szkodniki ustąpiły wprawdzie niemal zupełnie, niemniej jednak buraki nie przedstawiają się, poza północnemi częściami kraju, szczególnie dobrze; liście o odcieniu żółtawym mają naogół wygląd mało świeży.

KREDYT MORGANA DLA BELGJI? Według wiadomości z Brukseli zamierza Zarząd Belgijskich Telefonów i Telegrafów wypuścić emisję 5 proc. pożyczki obligacyjnej w wysokości 650 miljonów belgijskich franków. Jako bank, który emisję tę przejmie, wymieniają bank I. P. Morgana, który ma niejako monopol na wszelkie belgijskie pożyczki państwowe. Pozatem sprawa ta tembardziej musi interesować bank Morgana, że stojącemu blisko tego banku International Telephone and Tepegraph Corporation, posiadającemu oddział w Antwerpji, zależy na dostawach dla belgijskiego zarządu telefonów. Dotychczas bowiem, pomimo starań nie udało się firmie tej uzyskać monopolu telefonicznego w Belgji, podobnie jak uzyskała go w Hiszpanji i Rumunji.

BANK W LOS ANGELOS ZAWIESIŁ WYPŁATY. Wielki bank w Los Angelos — United States Nationel Bank, który utrzymuje w tem mieście prócz centrali, jeszcze osiem oddziałów, zawiesił wypłaty. Przyczyną tego był silny run na wspomnianą instytucję ze strony publiczności, która wycofywała gwałtownie swe wkłady. Kapitał akcyjny U. S. Nationel Banku wynosi 1 milj. dol., aktywa około 13 miljonów, cyfra pasywów dotychczas jeszcze nie jest wiadoma.

Prasa żydowsko-amerykańska o projekcie ogólno-polskiego kongresu żydowskiego

Nowy Jork (ŻAT) Cała prasa żydowska w Nowym Jorku poświęca artykuły wstępne projektowi zwołania ogólno-polskiego kongresu żydowskiego, który to projekt wysunięty był ostatnio przez prasę żydowską w Polsce. Prasa żydowsko-amerykańska widzi w projekcie tym dodatni objaw dążenia do samopomocy wśród żydostwa polskiego.

„Forward" pisze: Pomimo zubożenia społeczeństwo żydowskie w Polsce nie jest ogarnięte rozpaczą. Projekt ogólno-polskiego kongresu żydowskiego należy jaknajgorecej powitać. Próba ta powinna spotkać się z gorącem poparciem żydostwa amerykańskiego.

„Tog" w związku z omawianym projektem pisze: Samopomoc jest najlepszą formą pomocy. Musi ona jednak być uzupełniona pomocą z zewnątrz, co doda otuchy Żydom polskim.

„Morgen Journal" pisze: Nie ulega wątpliwości, że kongres żydowski w Polsce będzie miał doniosłe znaczenie i przyniesie obfite owoce. Lecz realna zmiana sytuacji żydostwa polskiego nastąpi wówczas, gdy w tym samym celu zbiorą się przedstawiciele żydostwa amerykańskiego, aby podjąć konkretne kroki celem przyjścia z pomocą współbraciom w Polsce i uratowania ich od grożącej ruiny.

Kongres światowy Żydów sefardyjskich?

Paryż (ŻAT) Z Madrytu donoszą, iż przybył tam naczelny rabin Argentyny i Urugwaju, rabin dr. Sabbatai, który czyni starania u rządu hiszpańskiego, aby zezwolił na odbycie w Hiszpanji kongresu światowego Żydów sefardyjskich. Na kongresie tym reprezentowany ma być miljon Żydów, którzy wywodzą się z wychodźców z Hiszpanji.

—oSo—

Rządowy plan rozwoju Palestyny w oświetleniu rewizjonistycznem

Wiedeń (ŻAT) Na zgromadzeniu zwołanem przez miejscowych rewizjonistów wygłosił dr S. Soskin referat o planie rozwoju Palestyny, opracowanym przez rząd brytyjski. Referent określił plan rozwoju Palestyny jako specjalną „ustawę żydowską". Poraz pierwszy w dziejach Palestyny zachodzi fakt, że podobnie jak w dawnej Rosji konstruuje się specjalne ustawy wyjątkowe przeciwko Żydom.

Zgromadzeni uchwalili rezolucję, która głosi, że opinja sjonistyczna musi odrzucić rządowy plan rozwoju Palestyny, który koliduje z postanowieniami mandatu i zmierza do wprowadzenia regime'u kolonizacyjnego na korzyść Arabów i na niekorzyść Żydów.

Tragiczny zgon dwóch młodych uczonych żydowskich

Moskwa (ŻAT) Nadeszła tu wiadomość o tragicznym zgonie dwóch moskiewskich uczonych-Żydów Gołdowskiego, liczącego lat 24 oraz Lewina, lat 25.

Obydwaj młodzi badacze zginęli podczas wyprawy na Mistes-Tou, jeden z najwyższych szczytów na Kaukazie. Gołdowski i Lewin byli doświadczonymi alpinistami, lecz padli ofiarą nieszczęśliwego zbiegu okoliczności: Lawina śnieżna zerwała się ze szczytu górskiego i zmiotła ich do przepaści o 5,000 stóp głębokiej.

Pomimo młodego wieku obydwaj badacze cieszyli się rozgłosem w moskiewskich kołach naukowych. Obydwaj byli matematykami i ogłosili szereg cennych rozpraw. Wykładali oni matematykę na uniwersytecie moskiewskim i na wyższej szkole technicznej. Młodzi badacze podjęli swą wyprawę górską w celach naukowych.

—o—

ROZWÓJ KOMUNIKACJI OKRĘTOWEJ MIĘDZY POLSKĄ A PALESTYNĄ. Jak wynika ze sprawozdania towarzystwa okrętowego „Swenska Orient", linja okrętowa tego towarzystwa między Polską a Palestyną i innemi krajami wschodniemi rozwija się pomyślnie. Towarzystwo to zorganizowało też normalną komunikację morską między Palestyną a portami skandynawskiemi i bałtyckiemi.

2-CH ŻYDÓW W HOLENDERSKIEJ DELEGACJI DO LIGI NARODÓW. Wśród członków delegacji holenderskiej na 12-tą wrześniową sesję zgromadzenia Ligi Narodów znajdują się też 2 Żydzi: J. Linburg i prof. E. Morescu.

STAŁA „GODZINA ŻYDOWSKA" RADJOSTACJI W ST. LOUIS. Radjostacja w St. Louis zaprowadziła w swych audycjach stałą „godzinę żydowską". W pewnych godzinach będzie nadawana muzyka żydowska i referaty na różne tematy żydowskie.

Konkurs na 44 lekarzy naczelnych Kas Chorych

W najbliższych dniach rozpisany zostanie konkurs na obsadzenie stanowisk lekarzy naczelnych w organizowanych obecnie okręgowych Kasach Chorych.

Z pośród dotychczasowych lekarzy naczelnych w Kasach Chorych, pozostanie na swych stanowiskach jedynie 12-tu lekarzy, w pozostałych zaś 44-ch Kasach okręgowych stanowiska lekarzy naczelnych obsadzone zostaną w drodze konkursu.

PIOTR BENOIT (41)

Fatalna noc w Mukdenie

Autoryzowany przekład Heleny Hellerówny.

Ostro powtórzyła:

— Dlaczego pan się gniewa? Jesteśmy tu u pana. Nie mogę pozwolić, by pan się gniewał.

Milczałem. Jej głos wydawał się zdławiony.

— Czy to z powodu mojego ojca?

— Nie.

— Ach! — rzekła i zamyśliła się.

Poczem przestała mię wypytywać.

Na biurku stała fotografja mojej rodziny. Nie ta, którą mam tutaj. Dawniejsza, lecz w tej samej ramce. Wzięła ją do ręki.

— Kto to jest?

— Moja żona i dzieci.

— Ach! — powiedziała znowu, stawiając ramkę z powrotem na biurku

I wróciła do poprzedniej rozmowy.

— Bardzo się cieszę, że niema pan nic przeciw memu ojcu. Czasami staje się nudny. Ma swoje fantazje. Proszę mi przyrzec, proszę przysiąc, że mu je pan przebaczy. Będę panu taka, taka wdzięczna.

Stała tuż przy mnie. Jej szczupła szyja poruszała się pod zielonemi i różowemi czworobokami haftu. Ogarnęła mię szalona chęć płaczu.

— Boże! jak pani kocha swego ojca!

Spojrzała na mnie posępnie.

— To mój ojciec — powiedziała dziko.

— Więc proszę mi też przysiąc, że pani nigdy prócz niego nikogo nie kochała.

Zadrżała.

— Nie można w życiu robić tego wszystkiego, coby się chciało — rzekła

— Coby pani robiła, gdyby pani mogła robić to, coby pani chciała?

Wzruszyła ramionami

— Śmieszne pytanie! Cobym robiła? Czy ja wiem? Prawdopodobnie nic. Nie, nic. Lecz, proszę mi wybaczyć. Wiem, co chciałam wiedzieć. Dziękuję. Idę już.

Wstałem i zastąpiłem jej drogę.

— No, co się panu stało? — zapytała — Proszę mię puścić.

— Armido Efremowno — powiedziałem drżącym głosem.

— Co?

— Czy pozwoli mi pani ucałować jej rękę?

— Ucałować rękę? — powtórzyła.

I zdziwienie jej zdawało się oznaczać: „Jakto, to wszystko? Niczego więcej pan nie pragnie?"

— Czy wie pan, że nie całuje się w rękę młodej panny?

Uśmiechnęła się boleśnie.

— Lecz, jeśli panu na ten tak bardzo zależy, proszę!

Pułkownik Gregor nie wyjechał ani nazajutrz, ani po dwóch, ani po trzech dniach. Zdecydował się dopiero, gdy jeden z adjutantów, a mianowicie mój przyjaciel Jerzy, przywiózł mu depeszę, jadąc co koń wyskoczy. Siedzieliśmy przy stole, gdy mu ją wręczono. Czytając ją, zbladł nieco.

— Czy coś ważnego? — zapytał generał.

— Nie. W każdym razie muszę was jednak pożegnać. Proszę wybaczyć.

I pobiegł natychmiast do swego pokoju zapakować walizkę.

— Co się stało? — zapytałem Jerzego, gdy tylko udało mi się pomówić z nim na osobności.

Skrzywił się.

— Pułkownik nie powinien był tak postąpić — rzekł z surowością, z jaką podwładni odnoszą się do najmniejszych błędów swoich przełożonych. — Nie uprzedził nas nawet, że tu jest. To wszystko źle się skończy.

— Ale co to za depesza?

— Cicho! Czerwone wojska atakują gruntownie na Orenburg. Jedna z naszych dywizyj ustąpiła.

Kilka minut później pułkownik Gregor odjechał. Mimo wysiłków, by nie okazać wzruszenia, nie trudno było odgadnąć, że żal mu tego, co się dokonuje, a zarazem lęka się tego, co nadejdzie.

Księżniczka Irenejef była przy kolacji weselsza niż zazwyczaj. Okazywała mi na każdym kroku

Dwaj Zydzi w nowym gabinecie angielskim

Wybitna rola lorda Readinga i Sira Herberta Samuela w życiu Anglji i żydostwa

W. skład nowo-utworzonego koalicyjnego rządu narodowego w Anglji wchodzą też dwaj Żydzi: Lord Reading i Sir Herbert Samuel.

Obaj nie są wcale nowymi mężami w polityce Anglji. Reading i Samuel mają za sobą długoletnią pracę polityczną i już niejednokrotnie odgrywali w losach Imperjum Brytyjskiego znaczną rolę Jeszcze przed wojną doszli w partji liberalnej do niemałego znaczenia i kilkakrotnie wpływali na tok polityki liberałów. To też od szeregu lat zaliczani są do tej kategorji mężów stanu. którzy tworzą — szczególnie w Anglji — rezerwę osobistości, do której zwracają się zawsze w chwilach przełomowego kryzysu.

Lord Reading, (Rufus Daniel Isaacs). liczy dziś lat 71 i jest z pochodzenia Żydem angielskim. Już w młodości zasłynął jako znakomity prawnik. W życiu politycznem zadebjutował dopiero w r. 1904 kandydując z ramienia liberałów do parlamentu, gdzie wybija się dzięki swej wymowie i zdolnościom prawniczym na czoło liberałów. Po krótkim czasie, bo już w roku 1910, dostał Solicitor General, a w roku 1912 wchodzi jako Atterney General do ówczesnego gabinetu, gdzie jako lord Chief Justice staje na czele sądownictwa angielskiego. Urząd ten sprawuje z ogromną znajomością rzeczy do r. 1931. Mimo że piastuje to stanowisko, bierze żywy udział w życiu politycznem. Szczególnie w czasie wojny oddaje on Anglji wielkie usługi. A jako dobry Żyd interesuje się też sprawami żydowskiemi. To też dzięki tym jego walorom widzi w nim rząd angielski jedyną osobistość, któraby mogła pozyskać wpływowe żydostwo amerykańskie dla celów politycznych i wojennych Ententy, mianuje go więc w r 1917 posłem angielskim w Waszyngtonie, a potem ambasadorem przy rządzie amerykańskim. Jego nadzwyczaj zręcznej taktyce dyplomatycznej zawdzięcza Entente przystąpienie Ameryki do wojny światowej. W dowód uznania i wdzięczności za jego ogromne zasługi polityczne mianuje go rząd w r. 1921 wice-królem Indyj, gdzie staje przed bardzo trudnem zadaniem — pacyfikacji ludności.

Rządy swe objął Reading w ciężkiej sytuacji Zamierzeniem jego była pacyfikacja i przeprowadzenie planu reform dla samorządu indyjskiego. Dziwnym zbiegiem okoliczności jego głównym doradcą przy opracowywaniu planu reformy był znany Żyd angielski, S. Montagu, który za czasów jego rządów pełnił funkcję sekretarza Indyj.

Reading był pierwszym wicekrólem indyjskim, któremu udało się przeprowadzić plan reformy rządu. Nie wstydził się bynajmniej swego pochodzenia, przeciwnie, przy każdej sposobności podkreślał je, a w swej mowie inauguracyjnej przy objęciu władzy wice-króla wskazał na to, że jego przynależność do narodu żydowskiego uzdolnia go właśnie do pełnienia nałożonego nań zadania — uregulowania sprawy Indyj na zasadzie sprawiedliwości.

W życiu żydowskiem odgrywa Reading wybitną rolę. Do r. 1921 był wiceprezesem Anglo-Jewish Association, pracuje w okresie gorącej

Lord Reading

walki o deklarację Balfoura w latach 1916—17. Wpływy jego wyzyskiwali niejednokrotnie Weizman i Sokołów w ich uciążliwej pracy politycznej. Po wojnie interesował się Reading sprawą rozwoju siedziby narodowej w Palestynie. Brał też żywy udział w pracach elektryfikacyjnych inżyniera Rutenberga. Po smutnych zajściach w Palestynie w sierpniu 1929 roku interweniował kilkakrotnie prywatnie i z ramienia Żydowskiej Agencji, dzięki jego wpływom udało się też załagodzić zaostrzone stosunki z rządem angielskim i administracją palestyńską.

Reading zarówno w życiu politycznem Anglji jak i w żydostwie wszechświatowem, należy do najreprezentatywniejszych postaci politycznych ostatnich lat.

Niemniej ciekawą figurą jest i drugi minister żydowski — Sir Herbert Samuel.

Urodzony w r. 1870 w Liverpoolu, poświęcił

Sir Herbert Samuel

się po ukończeniu studjów karjerze politycznej. W r. 1902 zostaje wybrany na posła, i jest do roku 1918 członkiem parlamentu angielskiego. W r 1909 zostaje podsekretarzem w ministerstwie spraw wewnętrznych, w tym charakterze bierze udział w wielkiem dziele reformy administracyjnej. przeprowadzonej przez gabinet Asquita. W latach 1910—16 zmodernizował Samuel angielską pocztę. W czasie wojny światowej dzierży w gabinecie koalicyjnym Lloyd George'a tekę ministra spraw wewnętrznych. W czasie swego urzędowania przeprowadza spis żyjących w Anglji emigrantów rosyjskich i popiera w ten sposób Żabotyńskiego przy tworzeniu legjonu żydowskiego.

W wojennym gabinecie koalicyjnym odegrał Samuel, należący już wtedy do najwybitniejszych polityków liberalnych, rolę decydującą. A dziś nie jest już tajemnicą, że on i Reading byli tymi, którzy parli rząd angielski do wszczęcia pertraktacyj z Ameryką, by przystąpiła do wojny światowej Uczynili to w interesie Ententy, widząc w tem jedyną możliwość przetrwania wojny pod względem materjalnym.

W czasie wojny zapoznał się Samuel bliżej z żądaniami sjonizmu i od pierwszej chwili akcji politycznej Weizmana i Sokołowa na terenie Anglji popierał ich pracę. Bez jego udziału byłyby ich starania o deklarację Balfoura nie doszły w zupełności do skutku. To też nie dziw, że w roku 1920 po rozwiązaniu administracji wojskowej Allenby'ego powitał świat żydowski z radością jego nominację na Wysokiego Komisarza w Palestynie. Widziano w nim wtedy pierwszego „Naciw Israel" nowo-odrodzonej Palestyny.

Samuel udał się do Palestyny z wielkiemi zamiarami. W czasie swego pięcioletniego urzędowania popierał mimo wielu błędów, które popełnił w swej polityce względem Arabów, odbudowę Narodowej Siedziby Żydowskiej w Palestynie. Niewybaczalnym aktem była jednak jego nominacja prowodyra pogromistów arabskich w Palestyni w r. 1921, Hadsch-Emina el Husseini, na wielkiego Muftiego, dając mu w ten sposób możność do dalszego prowadzenia polityki pogromowej wobec Żydów.

Po ustąpieniu ze stanowiska Wielkiego Komisarza, objął Samuel przewodnictwo w Komisji do studjów stosunków w górnictwie angielskiem. Na tem stanowisku przeprowadził wiele na polu reformy płac i czasu pracy górników angielskich.

W r. 1929 przeprowadził Samuel reorganizację trwającej w rozłamie partji liberałów. W tym samym roku zostaje wybrany znowu do parlamentu.

Samuel ogłosił też wiele nowych naukowych prac o liberaliźmie — należy on dziś do najlepszych znawców stosunków gospodarczych i handlowych w Anglji — a jako takiego delegowała go partja liberałów do nowego koalicyjnego gabinetu, gdzie po raz trzeci obejmuje Samuel tekę ministerjalną.

Społeczeństwo angielskie wie bardzo dobrze, że obecny rząd ma w swych dwóch ministrach żydowskich nietylko wpływowych polityków, ale co ważniejsze nader zdolnych fachowców, którzy napewno dołożą bardzo wiele starań, by zlikwidować kryzys gospodarczy.

---

uprzejmość. Zdawało mi się, że śnię. Nigdy się tak dobrze nie czułem. Gdzież podziało się moje postanowienie z przed kilku dni, gdy chciałem jaknajszybciej uciekać z Nowo- Petrowska!

Około dziewiątej Armida wstała

— Jestem zmęczona — rzekła — Proszę pozostać z moim ojcem i zagrać z nim w pikieta Będzie pan tak dobry?

— Bardzo chętnie — odparłem skwapliwie

Uśmiechnęła się i wychodząc położyła palec na ustach Był to taki gest, jakby chciała przesłać mi pocałunek.

Zaledwie nas opuściła, generał wyjął z kieszeni duży portfel. Tasując karty, rzekł:

— Muszę się przeprosić, moje dziecko Mój Boże, no trudno, tymi dniami nie miałem pieniędzy Pożyczył mi pan kilka razy drobne kwoty. Tak dalej być nie może. Oto pięćset rubli. Proszę to załatwić.

— Ależ generale..

— Nie, nie! Od tego nie odstąpię. Zdaje się, nie wie pan kim jest generał Ireneief. Dobrze, dobrze! A teraz do roboty. Ach! muszę panu jeszcze przedtem coś powiedzieć. Kochany Karolku, nie mam zamiaru prawić panu komplementów, lecz doprawdy od tygodnia poczynił pan w pikiecie nadzwyczajne postępy. Gra pan obecnie lepiej odemnie. Toteż uważam, że od dziś wieczór możemy zacząć już grać o drobne stawki. (C. d. n.)

RADJO

CZWARTEK, 27 SIERPNIA

Kraków (312.8) 11'40 Przegl. prasy. 11'58 Sygnał hejnał. 12'10 Gramof. 13'10 Kom. meteor. 14'50 Kom gosp. 15'25 „Moje dziecko" (odczyt) 16'15 Gramof 16'45 Dla rybaków. 16'50 „Średniowiecze Pompei" (odczyt). 17'15 Gramof 17'35 „Styl współczesności" (odczyt). 18 Koncert z Warszawy (Mozart, Haendel, tańce). 19 Rozmait. 19'20 Gramof. 19'35 Skrz. poczt — inż. Broniewski. 19'55 Kom meteor., dziennik pras. kom sport 20'15 Koncert. Wykon: pp. L. Berkwitzówna (fort.), A. Opoczyński (skrz) Z. Woźniak (tenor). W programie m in. Scarlatti, Kreisler, Debussy, Schubert — muz. pieśni 21'30 Słuchow. „Kobieta z sercem" wg. noweli K. Makuszyńskiego. 22 Feljet. „Zapach czar — trawy" — S. Podhorska- Okołów. 22'15 Dziennik pras., kom. meteor., sport. 22'30 Koncert skrzypc. - prof. F. Eylego. 23 Muz tan.

Katowice (408.7) 11'40—18 p. Kraków. 18 Koncert mandolin. 19 D. c. powieści, rozmait. 19'30 „Płowce i Obertyn". 19'55—20'10 p. Kraków. 20'15 Koncert z Warszawy (piosenki) 21'30—24 p. Kraków

Lwów (380.7) 11'58—18 p. Kraków 18 Koncert fortep. 19'20 Pogad liter 19'50—21'30 p Katowice. 21'30—24 p. Kraków.

Sztutgard (360.1) 17. 19'45, 21'45 Muz

Wiedeń (516.4) 11'40, 19'40, 20'55 Muz

SPROSTOWANIE

Swojego czasu pojawiły się w prasie artykuły, jakoby operatorzy, którzy robili zdjęcia do głośnego filmu „Afryka mówi", spokojnie się przypatrywali scenie rozdarcia małego murzyna przez lwa. — Pisano o „barbarzyństwie" operatorów, którzy zamiast bronić murzyna, w dalszym ciągu robili zdjęcia. — Wytwórnia „Columbia" stwierdza z całą stanowczością, że operatorzy zachowali się po bohatersku i, mimo wysiłków, murzyna uratować nie zdołali.

Publiczność, która oglądać będzie film „Afryka mówi", sama przekona się, że w danej sytuacji dla małego Kaigi ratunku nie było. 522x

WIADOMOSCI Z KRAJU

DWÓCH ŻYDÓW

Dyrekcja poczt i telegrafów przyjęła ostatnio grupę nowych pracowników. Wśród nowoprzyjętych znajdują się dwaj Żydzi, z których jeden, pochodzący z Małopolski posiada wyższe wykształcenie.

UZYSKANIE I UTRACENIE OBYWATELSTWA

W miesiącu bieżącym otrzymało obywatelstwo polskie 74-ch Żydów, 603 podań pozostawiono bez uwzględnienia, 6-ciu Żydów utraciło obywatelstwo na skutek niespełnienia obowiązku służby wojskowej, a 8-miu Żydów wyrzekło się obywatelstwa, naturalizując się w innych państwach.

50 TYSIĘCY DOLARÓW NA TALMUD TORY W MIASTECZKACH POLSKICH

Ministerstwo spraw zagranicznych otrzymało zawiadomienie od konsulatu polskiego w New Jorku, że odkryto tam testament zmarłego przed niedawnym czasem fabrykanta Maksa Loterszpila. Loterszpil pochodził z Międzyrzecza i był garbarzem. Przed laty, jako biedny robotnik, wyemigrował do Ameryki i tam dorobił się wielkiej fortuny. W testamencie swoim zapisał 50 tys. dolarów na Talmud Tory w miasteczkach polskich. Podział tych pieniędzy pozostawił zmarły do uznania 10-ciu znanych cadyków, którzy, według woli zmarłego mają się zjechać i dokonać podziału.

GROŹBA STRAJKU URZĘDNIKÓW MIEJSKICH W WARSZAWIE

Onegdaj odbyło się zebranie zw. zaw. pracowników samorządowych magistratu warszawskiego. Uważając, że odebranie pracownikom samorządowym 15 proc. dodatku i 13-tej pensji jest prawnie i życiowo nieuzasadnione, zgromadzeni delegaci wszystkich wydziałów Magistratu m. stoł. Warszawy postanawiają techniczne przygotowanie akcji strajkowej w ścisłem porozumieniu z komitetem związków pracowników miejskich. Ponadto zgromadzenie delegatów postanawia upoważnić zarząd do ostatecznych pertraktacyj z Magistratem w sprawie 15 proc. dodatku i 13-tej pensji do dnia 27 bm. i w tym dniu zwołać zgromadzenie delegatów z obowiązkowem stawiennictwem przedstawicieli wydziałów.

FAŁSZERZE BANKNOTÓW 20-ZŁOTOWYCH

Od połowy lipca br. na terenie miasta Radomia pojawiły się w obiegu 20-złotowe fałszywe banknoty. W wyniku wywiadów ustalono, że fałszowania dopuszczał się Józef Górny, kreślarz bez zajęcia. Rewizja, przeprowadzona u Górnego, ujawniła szereg dowodów rzeczowych. Falsyfikaty puszczały w obieg kochanka Górnego Marja Dudzińska i jego matka Bronisława Górna. Sprawców aresztowano.

ŚMIERTELNIE PORAŻONA PRĄDEM ELEKTRYCZNYM

Na ulicy Siennej w Przemyślu wydarzył się onegdaj wieczorem tragiczny wypadek. Około godz. 18'20 8-letni Józef Leszczakowski natknął się na leżący na ziemi przewodnik elektryczny, przyczem został rażony prądem w nogę. Na krzyk jego nadbiegła 29-letnia służąca Julja Giela i ratując Leszczakowskiego, zapłatała się w drut. Rażona prądem Giela poniosła śmierć na miejscu Leszczakowskiego zdołano uratować.

ZDRADZONY MĄŻ POWODUJE KATASTROFĘ W KTÓREJ GINIE ŻONA I KOCHANEK

W wyniku katastrofy samochodowej pod Dęblinem, poniosła śmierć 31-letnia Aleksandra Pocztyńska, a towarzyszący jej 28-letni Jan Zawada uległ złamaniu rąk i nóg. Pozatem ciężko ranny został szofer taksówki. Po przewiezieniu rannych do szpitala okazało się, że taksówkę prowadził ucharakteryzowany za szofera z przyklejoną brodą mąż zabitej, inżynier Józef Pocztyński. Wobec tego sensacyjnego odkrycia, zarządzono zostało śledztwo, które przyniosło nieoczekiwany rezultat. Oto mąż zabitej inż. Pocztyński podejrzewał żonę, iż zdradza go ona z Janem Zawadą. Śledząc żonę P. odkrył, iż każdego dnia owiedza ona Zawadę w jego kawalerskiem mieszkaniu Krytyczne dnia P. wydzierżawił taksówkę i ucharakteryzowany za szofera śledził wiarołomną żonę, stojąc z taksówką pod bramą, gdzie mieszkał Zawada. Nie podejrzewając zasadzki, kochankowie wsiedli do taksówki i kazali się wieść do Dęblina. Po drodze w umyśle zdradzonego męża powstał szatański plan: rozwinął największą szybkość i rozmyślnie wjechał na drzewo, chcąc uśmiercić siebie i żonę wraz z jej kochankiem. Inż. P. przyznał się do winy. Po wyleczeniu się z ran, które odniósł podczas spowodowanej przez siebie katastrofy, będzie inż. Pocztyński postawiony w stan oskarżenia za spowodowanie śmierci żony i okaleczenie Zawady.

W krainie nafty i — sabotażu

List z Zagłębia Borysławskiego

Zwiedzanie słynnego Zagłębia naftowego w Borysławiu, jednej z pereł naszego przemysłu, („polska Pensylwanja") należy zawsze do wypraw ciekawych i pociesających. Wyjazd do Zagłębia w bieżącym miesiącu, ma jeszcze pewien posmak sensacji, ze względu na wznowioną akcję sabotażu politycznego, do którego dał hasło napad na wóz pocztowy pod Przemyślem, poczem raz po raz następują w okolicy Zagłębia różne czyny konspiratorów, jak napad na pocztę w Truskawcu, na Bank Ludowy w Borysławiu, uszkodzenia linij itp.

Jadący do Borysławia wstępuje obowiązkowo do „bramy Zagłębia", Drohobycza, leżącego u wrót olbrzymich pól naftowych. Można, podobno jak Egipt nazwano kiedyś „darem Nilu", nazwać znany z bogactwa Drohobycz — darem Zagłębia. Obecnie, wskutek kryzysu, który tutaj szczególniej dał się we znaki dzięki dumpingowej konkurencji nafty sowieckiej, miasto podupadło, zubożało. Bogate wille, okazałe budowle dawniejsze, obok gmachów nowych, cały zresztą rozmach życia i styl wielkopański, wszystko to mówi przybyszowi o zadomowionej tu świetności, chwilowo tylko przytłumionej kryzysem. Przed pewnym sklepem z okazałą wystawą na rynku, widać jego właściciela ze złotym łańcuchem na kamizelce, z hawaną w ustach, nadrabiającego miną, powiedzmy, dyrektora kopalni, a równocześnie zerkającego chytrze i tęsknie na wsze strony, czy nie zjawi się gość, który da zarobić złotego... Ten oto kupiec mógłby służyć za symbol całego obecnego Drohobycza. Miasto szczyci się wspaniałym nowym ratuszem, gmachem Banku Polskiego, 5-ciopiętrowym „drapaczem" zakł. graficznych i in.; Kahał — imponującym gmachem Zakładu sierót żyd., stylową, bogatą synagogą; Organizacja sjonistyczna — Domem żydowskim, obszernemi lokalami itp. Lecz wszystko to odblaski minionych dni, przyprószone pyłem kryzysu. Słuchając wspomnień o dawnych sutych, zarobkach i wystawnem życiu z równoległemi narzekaniami na złe czasy i brak gotówki, pozostaje w myśli jako osad, słowa. sic transit...

Nad ranem, przed wyruszeniem do Borysławia, nadchodzi wieść, że w nocy zerwano kable telegr na linji kolejowej Borysław—Dereżyce. Na chwilę stchórzyłem: jechać drogą, gdzie każda minuta może przynieść wybuch lub coś podobnego? może lepiej autobusem, których tu nie brak na wszystkie kierunki? Tutejsi śmieją się: „To w gazetach robią z tego, Bóg wie co! My tu znamy się na tem, to nic A w autobusach defekty"... Jedziemy pociągiem.

Po drodze wypytują o szczegóły nocnego zamachu. Pewien robotnik objaśnia: „To, panie, paru gości wynajętych za jakie 1000 zł. zerwało te druty. Co tam to?.. oni pozatem nie straszni; żeby tak żądać od nich podłożenia bomby pod pociąg, toby za żadne pieniądze... Bo to oni nikomu nic złego zrobić nie chcą, ino o te niby polityki chodzi..." Taka tu opinja „vox populi" o polit. sabotażach, których tutejsi nie biorą zbyt poważnie. Jedziemy więc uspokojeni.

Okolica piękna i bogata. Tuż za Drohobyczem, na wzgórzu wśród wieńca lasów, rozległy kompleks zabudowań o czerwonych dachach, okolone murem i najeżone wysokim kominem. Rafinerja? pytam. Nie, to największy w Małopolsce zakład karny, drohobyckie „Brygitki", gdzie odsiadują swe ciężkie „bezterminówki" kryminaliści i więźniowie polityczni. W murach tych odbywa też swą 7-letnią karę głośny b. major Ryński z Przemyśla.

Pierwszy przystanek: „Drohobycz — Rafinerje". Na przestrzeni paru km. kw 2 olbrzymie rafinerje „Nafty" i „Galicji", z iglicami dziesiątek kominów, cielskami brzuchatych cystern i różnokształtnemi budynkami żelbetonowemi. Dalsze stacje zastawione zbiornikami, coraz więcej rurociągów, wysokoprądnych przewodów elektrycznych, masztów, kabli, zwojów, a powietrze coraz więcej przesiąkłe wonią ropy. Zbliżamy się do serca Zagłębia. W oddali, na horyzoncie ciemne pasmo górskie z widocznemi smugami białego dymu: to panorama Mraźnicy, Tustanowic i Horodyszcz. Im bliżej, tem więcej, na tle ciemnych lasów, wyłania się czarnych wież wiertniczych, zabudowań, kotłowni, „trójek", cystern i znowu szybów, których reszta ginie gdzieś w dali z tamtej strony widnokręgu. Istny las masztów i wież.

Borysław. Dworzec — jak inne; lecz za dworcem jaki odmienny obraz: Gdzie spojrzeć cysterny, i rury, przewody i beczki; deszczówka w bajorach i fosach przydrożnych zabarwiona żółtawo. Jedziemy do miasta. Naokoło coraz gęściej szyby; wieże za domami, wzdłuż ulic, czarne, osmolone; takiesame dobudówki i zbiorniki, drogi i uliczki. Przewaga barwy bronzowej. Syk i turkot maszyn, gwizd sygnałów, skrzyp lin. A wydaje się rzeczą dziwną: przy tych oto ulicach, na tle czerni wież i zbiorników — domy, mieszkania, sklepy, tablice z afiszami, jak w innych miastach... „Ulica pańska" gęściej zabudowana, upstrzona wystawami, gablotkami, fotografjami, wszystko to na tle wyzierających, wokoło z poza dachów, ciemnych sylwet szybów. I niewiadomo, czy to miasto wśród kopalń, czy kopalnie w środku miasta... Wszystko to tworzy tak dziwną całość, że w oku przybysza, nie może się to zrazu sharmonizować i zespolić.

Na komisarjacie policji; dowiaduję się o przytrzymaniu 4 osobników podejrzanych o uszkodzenie linji. Odstawiono ich do Sambora, gdzie toczy się dalsze śledztwo. Znajduje się tam również podejrzany o skrytobójcze morderstwo na osobie wywiadowcy P. P. śp. Jakóba Buksy, znany na tut. gruncie płatny ajent komunistyczny Adamowski, osobnik o bogatej przeszłości, który funkcjonował niegdyś jako sędzia sowiecki w słynnym procesie „sabotażników" w Charkowie. Tutejsze władze śledcze są silnie przekonane o winie aresztowanego, mimo jego wypierania się i ciągłych słów: „dajcie dowody!" Poszlaki doprowadzą do dowodów, zapewnia komisarz. Więcej ze względu na toczące się śledztwo, dowiedzieć się nie mogłem. W związku z ostatniemi wypadkami, bawił tu wojewoda lwowski, dr. Różniewski; podjęto daleko idące środki celem ochrony szybów i urządzeń kopalnianych przed ewentualnemi zamachami.

Do baczności i czuwania skłaniają władze ciągle powtarzające się wypadki w okolicy. W Samborze skradziono ostatnio z lokalu Zw. Strzeleckiego większą ilość karabinów i amunicji. W Turce ujęła policja jakiegoś tajemniczego Ukraińca, Istwa na Wargę, który przeszedł granicę z Czechosłowacji. Znaleziono przy nim karabin, 200 naboji, sztylet i mapę województwa lwowskiego i tarnopolskiego. W ubiegły poniedziałek (17 bm.) wybuchł pożar w tut. kopalni „Kolumbia" niszcząc kotłownię i inne urządzenia; a że przyczyny pożaru są jeszcze nieznane, istnieją i w tym wypadku dalej idące podejrzenia.

Lecz wszystko to nie denerwuje tu nikogo, nie wpływa na ogólny nastrój. Życie codzienne i praca idą swoim torem. Szyby są naogół czynne, zamknięto tylko niektóre mniej opłacające, powiększając tem samem szeregi bezrobotnych. Czynnych tu przeszło 1000 szybów, w tem 16 wiercących. Pozatem dowiedziałem się, że jest tu naogół zajętych kilkuset robotników Żydów. (na 10.000 robotników Zagłębia), w tem jaka dziesiątka egzaminowanych wiertaczy. Jeżeli gdzie, to właśnie przy egzaminach ujawnia się tu antysemityzm; tak zapewnił mnie w jednym z szybów Żyd- wiertacz, który taki ognisty egzamin przeszedł 3 lata temu. Reszta Żydów zatrudniona w charakterze pomocników, palaczy lub dozorców. Jedna tylko firma zasadniczo Żydów nie zatrudnia, i to obca: Standard Nobel, która na polskiej nafcie wzbogaciła się i wzrosła. Ta eksterminacja na obcym gruncie wobec robotników Żydów tubylców, ze strony firmy szwedzkiej, niechaj będzie podkreślona ku jej hańbie.

* * *

Wieczorem, z miejsc bardziej wzniesionych, roztacza się wspaniały widok na oświetloną lampami panoramę Tustanowic i Mraźnicy. Obraz wprost niesamowity, jakby jakiejś krainy zaczarowanej, upstrzonej migotliwemi kinkietami miljona świateł. Mirjady gwiazd na czarnej tkaninie gór. Kraj nafty, pracy i niepokojów, czy — kraj cudów i baśni?

Borysław, w sierpniu. **M. Korzennik.**

KRONIKA

Wschód słońca 4 m. 38	**Sierpień** 27 Czwartek 13 Elul 5691	Zachód słońca 18 m. 38

Marszałek Piłsudski członkiem Polskiej Akademji Umiejętności?

Niektóre pisma donoszą z Warszawy, że w pewnych kołach członków Polskiej Akademji Umiejętności powstała myśl powołania do tego aeropagu polskiej nauki marszałka Piłsudskiego. Rzucona inicjatywa skonkretyzować się ma w niedalekiej przyszłości we formie oficjalnego wysunięcia kandydatury marszałka na jednem z najbliższych posiedzeń Akademji

Przygotowania do spisu ludności

W dalszym ciągu czynione są energiczne przygotowania do II powszechnego spisu ludności, mającego się odbyć w grudniu br. Ze wszystkich gmin zostały już zebrane wykazy miejscowości zamieszkałych (osiedli), których liczba wynosi około 160.000.

Obecnie na terenie całego państwa przeprowadzany jest przez gminy wiejskie i miejskie zarządzony przez ministra spraw wewnętrznych spis wszystkich nieruchomości, na których znajdują się budynki zamieszkane. Zawczasu sporządzone wykazy nieruchomości mają zapewnić, że żadna nieruchomość, ani też jej mieszkańcy nie zostaną pominięci w chwili spisu, z drugiej strony wykazy te umożliwią racjonalny podział państwa na okręgi spisowe, co oczywiście w ogromnym stopniu zaważy na sprawności przeprowadzenia spisu i w konsekwencji na jakości jego wyników.

Uproszczenie manipulacji biurowej w administracji

Na ostatniem posiedzeniu Rady ministrów przyjęto nowe przepisy kancelaryjne w administracji publicznej, znacznie upraszczające manipulację biurową. Nowy system przepisów kancelaryjnych t. zw. bezdziennikowy na miejsce dotychczasowych przepisów z dn. 28 października 1920 r., wzorowany jest na systemie obowiązującym w St. Zjednoczonych A. P., Belgji i Niemczech. Przewiduje on tylko jednorazowe odnotowanie wpływających akt i zmniejszy pracę manipulacyjną do minimum.

Nowe wydanie programu szkolnego

Ukazało się nakładem ministerstwa WR. i OP. nowe wydanie programu nauki w publicznych szkołach powszechnych, gimnazjum niższego i wyższego, wydziału matematyczno- przyrodniczego, humanistycznego i klasycznego. Nowe wydanie programów nauki wywołane zostało przedewszystkiem potrzebą ze względu na całkowite wyczerpanie poprzednich wydań

Nielegalne środki lecznicze

Celem uniknięcia tego, aby skonfiskowane przez sądy, a niedozwolone do obrotu środki lecznicze w razie ich sprzedaży na ogólnych zasadach w drodze przetargu nie dostawały się znowu do obiegu, ministerstwo sprawiedliwości poleciło sądom i prokuratorom, aby wszelkie skonfiskowane środki lecznicze przekazywały wydziałom zdrowia publicznego właściwego województwa. W związku z tem ministerstwo spraw wewnętrznych wydało zarządzenie, aby w przypadku przekazania przez władzę sądową środków dozwolonych do obrotu zaproponować nabycie ich trzem do pięciu firmom, uprawnionym do handlu środkami leczniczemi. Kwoty uzyskane należy przesłać właściwej władzy sądowej. Środki niedozwolone do obrotu, a mające własności lecznicze przekazuje się szpitalowi publicznemu bez względu na ich wartość. Środki odurzające przesyła się do ministerstwa spraw wewnętrznych, nie nadające się do użytku środki lecznicze ulegają zniszczeniu, przyczem sporządza się odpowiedni protokół. Władze sądowe otrzymują zawiadomienie o tem, co z temi artykułami uczyniono.

—oSo—

— **DZIŚ NOCNY DYŻUR APTEK:** Rynek A—B 45, ul. Łobzowska 6, Grzegórzecka 9, Długa 4, Krakowska 19 i Brodzińskiego 1.

— **ODCZYT SPRAWOZDAWCZY P. DR. IGNACEGO SCHWARZBARTA.** W sobotę dnia 29 bm. o godzinie 8 wieczorem odbędzie się w sali Żyd. Domu Akademickiego przy ul. Przemyskiej l. 3 odczyt sprawozdawczy p dra Ignacego Schwarzbarta na temat: „Światła i cienie XVII Kongresu sjonistycznego“.

— **NOWY ROK SZKOLNY** w Szkole Ekonomiczno- Handlowej rozpocznie się 4 września, w piątek uroczystem nabożeństwem w kościele św. Anny o godz. 9-tej rano. Normalna nauka w sobotę 5 września od godz. 8-mej. Dodatkowe wpisy na kurs pierwszy i wyższe odbędą się 1 i 2 września, od 9—12 i 4—6 Egzamin wstępny do klas pierwszych 3 września, we czwartek o godz. 9-tej rano.

— **OŚWIETLENIE PRĄDNIKA BIAŁEGO.** Onegdaj uruchomiła elektrownia miejska w Krakowie dalsze rozszerzenie oświetlenia elektrycznego Prądnika Białego. W obecności wiceprezydenta miasta Krakowa dra Ducha, dyrektora elektrowni inż. Dubeltowicza, rady gminnej Prądnika Białego oraz licznie zebranych mieszkańców tej gminy rozświetlono poraz pierwszy publiczne oświetlenie. Na trasie 5 km długiej rozbłysnęło 82 lamp na drogach publicznych. Wobec znacznego przedłużenia sieci elektrycznej, będą mogli korzystać ze światła elektrycznego i siły motorowej mieszkania i warsztaty prywatne całej gminy.

— **SPĘD KONI.** Na ostatni targ w Krakowie przy ul. Zabłocie spędzono 163 koni, płacono za sztukę za konie pojazdowe od 350—750 zł, za konie pociągowe lekkie od 250—550 zł za konie rzeźne od 40 do 200 zł Ze spędzonych koni sprzedano: na wywóz zagranicę kraju 10 sztuk, na rzeź miejscową 11 sztuk Popyt był słaby, tendencja lekko zwyżkowa przy koniach lekkich roboczych.

— **ZAMACH SAMOBÓJCZY.** Onegdaj zawezwano pogotowie ratunkowe na ul. Wielicką l. 2 do Karoliny Szymborskiej (lat 50), która w zamiarze samobójczym wypiła większą ilość jodyny. Powodem rozpaczliwego kroku niesnaski rodzinne. Przewieziono ją do szpitala św. Łazarza.

— **MOTOCYKL ZDERZYŁ SIĘ Z DOROŻKĄ.** Wajda Aleksander szereg 5 dyonu samochodowego, jadąc motocyklem wojskowym Nr 965 z przyczepką ulicą Dunajewskiego, najechał na zbiegu ul. Dunajewskiego a Basztowej na jadącą z przeciwnej strony dorożkę konną, powożoną przez Włodarczyka Jana zam. ul. Pod Fortem 35. U dorożki został uszkodzony błotnik i resory, u motocykla błotnik, szkoda nieznaczna.

— **ZGUBIŁ NA PLANTACH ZEGAREK.** Sztorc Tadeusz (lat 17), zam. Biskupia 12, przechodząc Al. 3 Maja, Wolską i plantami zgubił zegarek srebrny Anker, wartości 100 zł.

— **MIŁY TOWARZYSZ.** Jacyszymowi Mikołajowi, zam. w Wadowicach, jadącemu w towarzystwie nieznanego osobnika z ulicy Karmelickiej na dworzec, skradziono z kieszeni kamizelki zegarek męski złoty Omega ze złotym łańcuszkiem, wartości 600 złotych.

— **ZNALEŹLI SIĘ ZA KRATKAMI.** W ciągu dnia wczorajszego policja aresztowała: Wiktora Józefa, lat 40, dorożkarza, zam. Miechowska 3 za gwałtowne najście na mieszkanie Józefa Pyrka, zam. w tym samym domu. Tło niesnaski sąsiedzkie. — Kotarkz Karolinę (lat 31), zam. w Świątnikach Górnych za kradzież trzewików, wartości 100 zł., w czasie targu na tandecie na szkodę Rozalji Fuks, handlarki, zam. Szeroka 30. Kantorka Teofila (lat 32) zam. Mogilska 19 i Nagrabę Ludwika (lat 21), zam. Bosacka l. 8, za kradzież z włamaniem do mieszkania porucznika W.P. Warczewskiego przy ul. Dra Zamenhofa 4. gdzie skradziono biżuterję i garderobę wartości 2000 zł.

— **PODCZAS TARGU.** Na targu w Rynku skradziono Agnieszce Łączka torebkę, zawierającą 5 dol. am.

— **ZOSTAWIŁ APARAT FOTOGRAFICZNY W POCIĄGU.** Gębka Józef (lat 33), zam. w Katowicach ul. Dąbrówki zgłosił do policji, że dnia 25 bm. jadąc pociągiem ze Lwowa, pozostawił w przedziale III kl. aparat fotograficzny Zeissa, wartości 450 zł

—oSo—

— **ZWIĄZEK ZAWODOWY AGENTÓW I WOJAŻERÓW RZ. POLSKIEJ W KRAKOWIE** ul. Wielopole 12 podaje do wiadomości sfer zainteresowanych, że dysponuje odpowiednią liczbą zdolnych, solidnych i odpowiedzialnych agentów wojażerów wszelkich działów branżowych. Biuro pośrednictwa pracy związku poleca potrzebne siły zupełnie bezinteresownie i uprasza PT. Firmy, Zakłady przemysłowe i handlowe o zgłaszanie w razie zapotrzebowania agentów wprost do związku.

—oSo—

— **ZWIĄZEK ZAWOD. ŻYD. PRAC. UMYSŁ „AWODAH“** (Zielona 23) zawiadamia, że przyjmuje wpisy na kursy języka niemieckiego, francuskiego i angielskiego jakoteż stenografji niemieckiej pod kierownictwem kwalifikowanych sił. Wpisy przyjmuje sekretarjat codziennie o godz.8 wiecz.

Międzynarodowa przepustka dla samolotów

W łonie F. A. I. (Federation Aeronautique Internationale) powstał projekt stworzenia międzynarodowej przepustki dla samolotów. Byłby to rodzaj paszportu dla samolotu, który, podobnie jak paszport osobowy, byłby wydawany przez kraj macierzysty, a wizowany przez konsulaty poszczególnych państw.

Wprowadzenie tego rodzaju przepustki dla samolotów ułatwiłoby znacznie loty samolotów turystycznych, których piloci nie musieliby zabiegać o specjalne zezwolenia przelotów nad poszczególnemi państwami.

Projekt ten nastręcza narazie szereg trudności, ze względu na przepisy, istniejące bądź w ustawodawstwie poszczególnych krajów, bądź też w umowach międzynarodowych

Aerokluby poszczególnych państw, należących do Międzynarodowej Federacji Lotniczej, poczynić mają u swych rządów starania, celem zapewnienia do czasu uregulowania sprawy przepustek samolotowych, możliwej swobody i udogodnień w turystyce samolotowej.

ZE SPORTU

Swietny wynik zawodnika żydowskiego

Znany lekkoatlet- węgierski Madaras, będący jak wiadomo Żydem, uzyskał ostatnio na międzynarodowych zawodach lekkoatletycznych w Strassburgu wspaniały wynik w rzucie dyskiem. Madaras zwyciężył w tej konkurencji wynikiem 48.59, wysuwając się na czołowe miejsce wśród dyskoboli świata. Madaras będzie brał udział w międzypaństwowych zawodach lekkoatletycznych Węgry —Polska, które odbędą się w nadchodzącą niedzielę w Królewskiej Hucie.

PIŁKARZE AMERYKAŃSCY ZJEŻDŻAJĄ DO EUROPY

Czołowe kluby we Włoszech przygotowują się bardzo intensywnie do nadchodzącego sezonu piłkarskiego. Szereg słabszych finansowo klubów ustępuje swych lepszych graczy klubom większym. Niezależnie jednak od tego, zasili drużyny włoskie falanga graczy z Ameryki południowej, tj Argentyny. Urugwaju, Brazylji. I tak zasilił drużynę Ambrosiana z Medjolanu świetny Urugwajczyk — Scarone, w innym znów klubie widzimy znakomitego Petrone'a, jednem słowem „asy“ piłkarstwa Urugwaju. Ponieważ okazało się, iż szereg „imigrantów“ piłkarskich jest pochodzenia włoskiego, skład reprezentacyjnej drużyny Włoch będzie obecnie znacznie silniejszy.

MISTRZOSTWA PŁYWACKIE EUROPY

W dalszym ciągu zawodów pływackich o mistrzostwo Europy odbył się finał biegu 100 m. stylem dowolnym dla pań. Pierwsze miejsce zdobyła Godard (Francja) ustanawiając **nowy rekord Francji w czasie 1.10.** Na dalszych miejscach den Ouden (Holandja), Cooper (Anglja), Braun (Holandja). Do finału 400 m st. dow. panów zakwalifikowali się: Gretreuer, Deiters, Taris, Baldo, Costoli, dr. Barany. W skokach z trampoliny pierwsze miejsce zajął Riebschläger (Niemcy) 136 p., przed Lepage (Francja) 135 p i Neumanem (Niemcy) 134.

Z TEATRU LITERATURY I SZTUKI

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś powtórzoną będzie na przedstawieniu wieczornem „Sztuba“. K. Leczyckiego w obsadzie premjerowej. W sobotę ostatnie przedstawienie czarującej komedji francuskiej Coolusa „Ziółko“ („Panna Marcelina“)z p. Ludwiżanką w roli tytułowej. Niedzielne przedstawienie wieczorne wypełni krotochwila R. Ruszkowskiego „Wesele Fonsia“.

— TEATR „BAGATELA“ z dniem 28 bm. wprowadza nowość: kino- rewję. W przyszłym tygodniu daną będzie rewja w ośmiu obrazach pt. „Wyjazd na Maderę“. Udział biorą: znany komik Antoni Kaczorowski, artysta Teatru Narodowego w Warszawie Magnuszewski, artystka opery lwowskiej Marja Szczęsna, znana artystka rewjowa Janina Bohuszówna i pierwszorzędny recytator Wojciech Wasilewski. Na ekranie ukaże się jeden ze znakomitszych filmów niemych z pierwszorzędną ilustracją muzyczną Codziennie odbędą się trzy przedstawienia o godz. 5, 7'15 i 9'20.

— TEATR BOGUSŁAWA SAMBORSKIEGO W 70 MIASTACH. Znakomity artysta dramatyczny i as filmu polskiego, Bogusław Samborski, popularny już i zagranicą, jako „król polskiego ekranu“. zorganizował zespół młodych utalentowanych aktorów. z którymi rozpoczyna w dniu 1 września objazd całej Polski. Zespół grać będzie oryginalną arcyciekawą komedję autora węgierskiego Lajos Larjo pt „Prawda czy kłamstwo?“ w roli głównej z Samborskim, który też sztukę wyreżyserował. Zespół wyjeżdża na objazd z własnemi dekoracjami i rekwizytami scenicznemi W ciągu trzech miesięcy teatr Samborskiego odwiedzi 70 miast na terenie całego kraju.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Czwartek o 8-mej wiecz.: „Sztuba“
Sobota o 8-mej wiecz.: „Ziółko“.

TEATRY ŚWIETLNE I DŹWIĘKOWE

APOLLO: „Djabeł Oceanów“.
SZTUKA: „Mąż kochanek“
ŚWIATOWID: „Białe cienie“
UCIECHA: „Afryka mówi“.
WANDA: „On albo ja“ (Harry Peel)

REPERTUAR KINOTEATRÓW

BAGATELA: „Romans królowej piękność“ (Elga Bring).
CORSO: „Czarny ptak“ (Lon Chenney) Geneveis)
WARSZAWA: „Dziewica Orleańska“

Gandhi pojedzie do Londynu

Londyn, 26. 8. (L) Z Simli donoszą, że w toku konferencji Gandhiego z wicekrólem Indyj usunięte zostały wszystkie trudności jakie Gandhi uważał za uniemożliwiające mu wzięcie udziału w londyńskiej konferencji „okrągłego stołu“. **Wobec pomyślnego załatwienia kwestyj spornych Gandhi weźmie udział w konferencji i wyjedzie do Londynu 29 bm.**

Z GIEŁDY

GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 26. 8 1931. Akcje niejednolite. Dolar bez zmiany.

Zebranie giełdowe cechowało w dalszym ciągu niewielką chęć do pracy. Silniej poszukiwano jedynie Zieleniewskiego w ramach kursu ustalonego przy nieco większych obrotach. Z innych papierów zainteresowanie dla Banku Polskiego po kursie słabszym i Chodorowa w płaceniu 110, jednakowoż bez transakcyj. Ruch naogół mały.

Na pogiełdziu sytuacja podobna. Płacono Osadę Górniczą „Trzebinia“ 2.10.

Waluty i dewizy oficjalnie bez obrotów.

Na rynku walutowym w obrotach prywatnych i międzybankowych sytuacja bez szczególniejszych zmian. Usposobienie spokojne. Podaż pokrywa w zupełności zapotrzebowanie. W Krakowie dolar gotówkowy 8.93—8.96, czeki 8.91 i pół do 8.93.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 26. 8 PAT. Akcje: Bank Polski 112. **Waluty:** Dolar 8.93 i pół, 8.95 i pół, 8.92 i pół **Dewizy:** Gdańsk 173.60, 174.04, 173.17, Londyn 43.39 i pół, 43.50, 43.29, Nowy Jork 8.923, 8.943, 8.903, telegr. 8.927, 8.947, 8.907, Paryż 35.01, 35.12, 34.90, Praga 26.44, 26.50, 26.38, Szwajcarja 173.81, 174.28, 173.42, Wiedeń 125.50, 125.81, 125.19, Włochy 46.91, 46.83, 46.59.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Poznańska giełda zbożowa z dnia 26. 8. 1931. Żyto nowe 21—21 i jedna czw., pszenica nowa orjentacyjna 20 i pół do 21 i pół, owies 16—17, mąka żytnia 33—34, pszenna 33 i jedna czw. do 35 i jedna czw. Tendencja spokojna.

GIEŁDA ZURYCHSKA

Zurych, 26. 8 PAT. Paryż 20.13 i pół, Londyn 24.96 i pół, Nowy Jork 513.62, Belgja 71.65, Włochy 26.86, Wiedeń 72.20, Praga 15.21, Warszawa 57.55, Budapeszt 90.02 i pół, Bukareszt 3.05 i pół. **Pożyczki:** 3-proc budowlana 33. 5-proc. konwersyjna 44.25, 7-proc. stabilizacyjna 70. 10-proc. kolejowa 106.

GIEŁDA WIEDEŃSKA

Wiedeń, 26. 8 PAT. **Waluty i dewizy:** Bukareszt 4.21 i jedna czw. do 4.23 i jedna czw., Londyn 34.51 i siedem ósmych do 34.61 i siedem ósmych, Nowy Jork 709.95—712.45, Paryż 27.84.5—27.94.5, Praga 21.02 i trzy czw. do 21.10 i trzy czw., Warszawa 79.43—79.71, Zurych 138.45—138.95, Amerykańskie 712—716, Niemieckie 168.10—168.70, Szwajcarskie 138.26—139.06, Czeskie 21—21.12.

Papiery wartościowe: Renta majowa 0.354, Renta lutowa — Renta koronowa 0.311, Losy Tureckie 10.80, Lwów Czerniowce 16.50 Gal. Karpaty 1.01

Krwawy dramat miłosny we Wiedniu

Wiedeń, 26. 8. PAT. Ubiegłej nocy rozegrała się w kancelarji kinoteatru „Apollo“ krwawa tragedja na tle miłosnem. **Sekretarka Rosa Pueregger zastrzeliła dyrektora kinoteatru Alexandra, poczem strzeliła do siebie, raniąc się śmiertelnie.** Dyr. Alexander utrzymywał ze swą sekretarką przez dwa lata bliższe stosunki i obiecywał jej, że rozwiedzie się ze swoją żoną. Prawdopodobnie odmowa rozwodu skłoniła p. Pueregger do rozpaczliwego kroku.

Zgon b. premjera japońskiego

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Londyn, 26. 8. (L) W Tokio zmarł dziś dawny premjer japoński Hamaguczi w następstwie ran, postrzałowych, jakie otrzymał podczas zamachu rewolwerowego w dniu 14 listopada 1930 r. Lekarze sądzili, że będzie go można utrzymać przy życiu, nastąpiła jednak recydywa, która spowodowała śmierć.

Krwawa strzelanina w parlamencie meksykańskim

Nowy Jork, 26. 8. (R) Na wczorajszem posiedzeniu wieczorowem Izby deputowanych w Meksyku doszło do **krwawej walki między przeciwnikami partyjnemi** z okazji zarzutów stawianych gubernatorowi stanu Jalisco. Doszło do strzelaniny, w przebiegu której padło około 60 strzałów. Jeden z deputowanych został zabity, drugi odniósł ciężkie rany a 3 dalszych lżejsze rany.

Osuszenie błot pińskich

Zaproszony przez rząd polski komitet ekspertów Ligi Narodów, który zwiedził dokładnie teren Polesia w związku z zamierzoną jego parcelacją przedstawił rządowi swe uwagi, omawiając możliwości techniczne oraz podkreślając rentowność tego przedsięwzięcia. Prace nad projektem melioracyjnym Polesia i Pińszczyzny rozpoczęto w roku 1928, przyczem w Brześciu istnieje specjalne biuro zatrudniające cały zastęp pracowników, a prowadzone przez inżyniera Józefa Próchnika. W poszczególnych działach osiągnięto znaczne wyniki. Wykonano ścisłą niwelację ponad 1000 kil. bież. a pozostaje jeszcze do wykonania 1500. Zaznaczyć należy, że taka praca w dziedzinie pomiarowej ma ogólno-państwowe znaczenie, bowiem na Pińszczyźnie żadnej spuścizny po zaborcach nie otrzymano i sieć niwelacyjną dopiero się zakłada. Pomierzono już pas od Kobrynia do granicy, pozostaje zatem pas od Łunińca do Równego. Dokonano zdjęć aerofotogrametrycznych dla uzyskania planów sytuacyjnych większych rzek. Latano na wysokości 2100 mtr. wskutek czego zdjęcia mają podziałkę 1:10.000. W dziedzinie badań torfowo-rolniczych dokonano naukowego badania około jednej trzeciej całkowitego obszaru torfowisk. Po odwodnieniu ich można będzie te torfowiska zakulturować, gdyż jak wykazuje przykład holenderski i niemiecki, torfowiska stanowią doskonały teren dla gospodarki intensywnej rolnej, zwłaszcza zaś jako łąki. W dziedzinie gleboznawczej zbadano jedną szóstą całości terenów.

Badania ekologiczne (osobny dział gleboznawstwa poświęcony studjom nad warunkami uprawy roślin) prowadzone były pod kierownictwem prof. Szymkiewicza i dały jak najlepsze wyniki. W dziale geologicznym zbadano około 12 proc. terenów. W wyniku tych prac sporządza się mapy geologiczne Polesia, których brak daje się dziś nader odczuwać. Poza tem stworzono komitet naukowy, w skład którego wchodzą prof. Limanowski i Lencewicz z uniwersytetu w Wilnie i prof. Pawłowski z uniwersytetu w Poznaniu. Komitet opracowuje plan studjów i wyznacza porządek prac pod względem naukowym i praktycznym.

Wreszcie w dziale melioracyjnym wykonane są szczegółowe zdjęcia większych rzek i ich dopływów, jako uzupełnienie zdjęć lotniczych. Dotychczas wykonano 25 proc. zamierzonych prac.

Za kulisami nominacji lorda Readinga

Londyn. 26. 8. PAT. Jak słychać, objęcie teki spraw zagranicznych przez lorda Readinga poprzedziły **długie targi międzypartyjne. MacDo**nald usiłował nakłonić Baldwina, aby ministerstwo spraw zagranicznych objął **lord Irwin**, cieszący się wielkim autorytetem w całym kraju. Pragnąc jednak zarezerwować osobę Irwina na później w rządzie czysto konserwatywnym, Baldwin odmówił prośbie MacDonalda, wysuwając kandydaturę **Austina Chamberlaina czemu stanowczo oparł się MacDonald**, wysuwając kandydaturę **Hoare**. Ponieważ jednak Hoare upatrzony jest w rządzie konserwatywnym na ministra Indyj, wobec tego chcąc zapewnić ciągłość kierownictwa spraw Indyj, **Baldwin zażądał oddania spraw Indyj Hoarowi, rezygnując z teki spraw zagranicznych dla partji konserwatywnej.** Równocześnie Baldwin zażądał powierzenia teki najbliższej sprawom zagranicznym mianowicie marynarki, Austinowi **Chamberlainowi, na co MacDonald musiał zgodzić, uzyskawszy tylko zgodę że Chamberlain nie będzie członkiem gabinetu**, lecz tylko w charakterze pierwszego lorda admiralicji kierownikiem tego resortu. Podsekretarzem parlamentarnym do spraw zagranicznych będzie zapewne konserwatysta.

Życzliwe przyjęcie nowego rządu

Londyn, 26. 8. PAT. Pierwsze kroki nowego rządu oceniane są przez szerokie koła społeczeństwa bardzo życzliwie. Wczorajsze przemówienie MacDonalda wywarło dobre wrażenie, podobnie jak list ego, wysłany do każdego z posłów Labour Party. Giełda dzisiejsza wykazała poprawę kursu funta. Również zmiana na stanowiska Ganhiego uważana jest za skutek zmiany sytuacji rządowej. Tutejsze koła polityczne sądzą, że apel MacDonalda, wystosowany do posłów Labour Party, znajdzie oddźwięk conajwyżej u 40 posłów. Niektórzy nawet przypuszczają, że liczba ta nie przekroczy 20.

W przededniu ważnych rozstrzygnięć w Austrji

Wiedeń. 26. 8. PAT. Prasa wiedeńska stwierdza, że w najbliższych tygodniach nastąpią ważne decyzje w kwestjach polityki wewnętrznej i zagranicznej Austrji. W polityce wewnętrznej dominuje kwestja wyboru prezydenta związkowego i kwestja skonsolidowania większości rządowej, zaś w polityce zagranicznej odegra główną rolę kwestja Unji celnej i kwestja kredytów zagranicznych dla Austrji. Na sesji wrześniowej Ligi Narodów wyjedzie wicekanclerz dr. Schober i szef sekcji Schneller. W miejsce chorego ministra skarbu Redlicha wyjechać ma do Genewy Dr. Juch. Skład delegacji austrjackiej ustalony będzie definitywnie z końcem bieżącego tygodnia. Ze strony urzędowej zaprzeczają pogłoskom o planowanej rzekomo dymisji ministrów Dra Schobera i dra Schürffa.

* * *

Wiedeń. 26. 8. PAT. Z urzędowej strony zaprzeczają doniesieniom, jakoby delegaci Ligi Narodów Avenol i Loveda wypracowali już sprawozdanie o sytuacji finansowej Austrji i jakoby sprawozdanie to opiewało dla Austrji korzystnie. Zbieranie materjału, który ma być przedłożony komitetowi finansowemu Ligi Narodów jest jeszcze w toku, a wyniki dochodzeń nie są jeszcze ustalone. Co do emisji bonów kasowych lub też pożyczki, obaj wymienieni delegaci nie rozpoczęli dotychczas jeszcze żadnych rokowań.

—oSo—

Odpowiedzialność za klęskę w Marokku

Madryt. 26. 8. PAT. Izba zatwierdziła rozmaite artykuły i postanowienia komisji ustalania odpowiedzialności. M. in. komisja rozpatrzeć ma sprawę odpowiedzialności za klęskę w Maroku.

Profesor Moulin przed sądem faszystowskim

Rzym. 26. 8. PAT. Proces belgijskiego profesora Moulin'a, którego aresztowanie w kwietniu br. przez władze włoskie wywołało szereg wrogich manifestacyj studentów belgijskich, rozpocznie się przed specjalnym trybunałem w dniu 1 września br.

Wykrycie tajnego magazynu broni Stahlhelmowców w Norymberdze

Monachjum, 26. 8 (R) Pewien komunistyczny dziennik donosi, że w Norymberdze natrafiła policja na tajny skład broni należący do Stalhelmu. W ręce policji wpadło przeszło 400 karabinów maszynowych i 12 miotaczy płomieni oraz wielka ilość amunicji. Na skutek opublikowania tej sensacyjnej wiadomości wydany został komunikat oficjalny, który twierdzi, że cyfry podane przez dziennik komunistyczny są przesadzone, nie podaje jednak bliższych szczegółów oraz zamilcza do jakiej organizacji ten arsenał należał.

Odpowiedź Holandji na ankietę rozbrojeniową

Genewa. 26. 8. PAT. Rząd holenderski przesłał do sekretarjatu generalnego Ligi Narodów odpowiedź na kwestjonarjusz w sprawie stanu zbrojeń. Rząd holenderski zaznaczył, że nadesłana przezeń odpowiedź w żadnym razie nie przesądza stanowiska jakie zajmie Holandja na światowej konferencji rozbrojeniowej co do zakresu zobowiązań, jakieby miała na siebie przyjąć.

Lindbergh w Tokio

Tokio. 26 8. PAT. Przybył tu lotnik amerykański Lindbergh z małżonką. Przybyłych owacyjnie witały tłumy publiczności. W manifestacjach na cześć przybyłych gości wzięło udział około 100.000 osób. Pobyt państwa Lindbergh w Tokio ma potrwać 6 dni.

Dwaj ślepi pasażerowie na „DO X“

Nowy Jork, 26. 8. (R) Niemiecki wodnopłatowiec „DO X“ odleciał dziś w południe z Charleston do Norfold. Wkrótce po wystartowaniu zauważono na pokładzie dwóch młodzieńców, którzy na gapę zamierzali lecieć do Nowego Jorku. Wysadzono ich na ląd i oddano w ręce policji.

Grenoble. 26. 8. PAT. W ostatnich dniach w okolicach miasta powodzie wyrządziły szkody na z górą jednego miljona franków.

Czapki Wełniane

w najmodniejszych fasonach, ręcznej roboty w olbrzymim wyborze poleca 513x
E. HOROWITZ, Kraków, Szewska 11.

POSAD POSZUKUJĄ

INTELIGENTNA panna z lepszego domu, znająca szycie, szuka posady do towarzystwa starszej pa ni. Zgłoszenia pod „Skromna" do Admin. „Now. Dziennika". 279g

KONCYPIENT z rokiem sądowym poszukuje posady. Zgłoszenia do Admin. „N. Dziennika" pod „Prowincja". 271g

URZĘDNICZKA bardzo zdolna, z 8-letnią praktyką w większem przedsiębiorstwie, biegła stenotypistka polsko-niemiecka, poszukuje posady. Zgłoszenia pod „Urzędniczka" do Adm. „Now. Dziennika". 270g

LOKALE

INTELIGENTNA rodzina przyjmie 2 uczniów (uczenice), zapewniając troskliwą opiekę i pomoc w nauce. Wikt wykwintny, rytual., piękny pokój, łazienka. Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika" pod „Profesor". 498er

PIĘKNY osobny pokój dla panienk. tanio do wynajęcia. Zgłoszenia pod „30 złotych" do Admin. „N. Dziennika". 423x

DWIE UCZENICE szkolne (uczniów) przyjmie z wiktem postępowa rodzina. Troskliwa opieka: ul. Łobzowska 5, II. piętro, m. 4. 489x

POKÓJ słoneczny, frontowy, elegancko umeblowany, ewentualnie dla 2 inteligent. 2—3 studentów zaraz do wynajęcia: ul. Wawrzyńca 1, m. 10. 280g

POKÓJ elegancko umeblowany, z całym komfortem, z osobnem wejściem, telefon, dla pana na stanowisku, ewentualnie 2 zamożnych stud.. z całem utrzymaniem. — Pomoc w nauce i opieka zapewniona: Panzer, pl. Groble 19, telef. 146-38. 517g

LEPSZA rodzina przyjmie uczenice, — wikt dobry, pomoc w nauce, fortepian, niemieckie, telefon, łazienka: ul. Sebastiana 4, drzwi 7. 285g

POKÓJ z telefonem do wynajęcia. Wiadomość: ul. Wielopole 12, II. piętro, m. 6. 284g

DUŻY, piękny pokój natychmiast do wynajęcia dla 2—3 panów: ul. Dietla 59, m. 18. 515x

DLA PANIENKI (Żyd. mieszkanie, ewentualnie z użyciem maszyny do szycia, u samotnej wdowy: Taubman, Bocheńska 8, m. 19.

2 POKOJE kuchnia, pełny komfort, frontowe słoneczne, nowy dom, ul. Starowiślna, z powodu wyjazdu natychmiast od stąpię. Zgłoszenia do Admin. „N. Dziennika" pod „Starowiślna". 281g

PIĘKNE 2 pokoje kuchnia, komfort, czynsz miesięczny, do wynajęcia ul. Kalwaryjska 25, właściciel. 283g

NAUKA I WYCHOWANIE

STENOGRAFJI polskiej, niemieckiej, najszybciej, najdoskonalej, najnowszą metodą udziela pojedynczo i zbiorowo — Zofja Schöngutówna, Kraków, Podbrzezie 2. 255g

RÓŻNE

LEKARZ, Żyd, z kilkuletnią praktyką, dobry internista i akuszer, poszukuje miejscowości do osiedlenia się, ewentualne fixum pożądane, pośrednictwo wynagrodzi. Zgłoszenia pod „Medicus" do Adm. „N. Dziennika". 509x

Od najgorszych plag ludzkości chroni jedynie 100 proc. pewna

PREZERWATYWA

Ultra

GUM... ...?!...

FABRYCZNY MAGAZYN WÓZKÓW dziecięcych, Kraków, ul. SZPITALNA 11. 496x

DYWANY ręczne kilimy. „Dywan" Kraków Podgórze ul. Kingi 9 — Telefon 116-09. 121m

Prawie więcej jeszcze niż cera

wymagają regularnej pielęgnacji włosy Pani! Jeżeli mają one posiadać urok świeżości i połysku, to proszę je myć jeden raz na tydzień szamponem CZARNOGŁÓWKA-EXTRA (jasnym albo ciemnym) i spłukać następnie PROSZKIEM DLA POŁYSKU WŁOSÓW, dołączonym bezpłatnie do każdej torebki! Środek ten odświeża i wzmacnia włos, nadając mu cudowną elastyczność i naturalny piękny połysk! Cena 60 groszy.

Czarnogłówka-Extra

JASNY • SZAMPON Z POŁYSKIEM DLA WŁOSÓW • CIEMNY

Jednakże do szybkiego odświeżenia włosów zawsze tylko: SHAMPOON CZARNOGŁÓWKA-SUCHY — w ośmiokątnem pudełku. (2 gatunki: neutralny i specjalny dla ciemnych włosów.)
Wszędzie do nabycia, gdzie niema, wprost:
APTEKARZ DRANCZ-I SKA., BIELSKO. WYRÓB KRAJOWY.

WAŻNE dla Pań! Już za 3 Zł. przerabiam kapelusze według najnowszych żurnali. Również nowe w cenie konkurencyjnej. Uwaga na adres: Kraków, ul. Węglowa 3, drzwi 9. 282g

ROMA

WÓZKI dziecięce najpiękniejsze modele poleca najtaniej gotówką ratami Fabryczny Skład Kraków ZWIERZYNIECKA 6. 258x

SPECJALNOŚĆ do nowych mieszkań firanki, kapy, wyrobu weneckiego poleca: M. Strzegowski, Kraków, ul. Stradom 25, w podwórcu.

Walna próba przełamania zastoju gospodarczego!

Od 5 do 15 września 1931

XI. TARGI WSCHODNIE

WE LWOWIE

Propaganda spożycia artykułów masowej potrzeby i codziennego użytku. Centralny rynek zaopatrywania się w przybory, urządzenia techniczne, narzędzia i sprzęty domowe dla wszystkich warsztatów pracy i gospodarstw.

OGÓLNO-KRAJOWA GRUPA MLECZARSKA.
WYSTAWA UZDROWISK I ZDROJOWISK.
TARGI HODOWLANE BYDŁA ROGATEGO, TRZODY CHLEWNEJ, KONI REMONTOWYCH I DROBIU.

Dla przyjezdnych 50 proc. zniżki kolejowej w drodze powrotnej ze Lwowa. Przydział kwater w biurze mieszkaniowem na dworcu głównym.

Wszelkich wyjaśnień udziela Biuro Targów Wschodnich we Lwowie, plac wystawowy — i wszystkie oddziały Polskiego Biura Podróży „ORBIS". 116x

TROCHĘ HUMORU

QUI PRO QUO.

— Cóż to? Atak choroby św. Wita?!
— Nie, gorący rosół.

DEBET **WPISY** CREDIT

na KURSY HANDLOWE

roczne i półroczne księgowości

LEONA FEINBERGA

rutynowanego instruktora nauk handlowych,

przyjmuje się codziennie w nowym hygienicznym lokalu szkolnym w Krakowie przy ul. **STAROWIŚLNEJ 28, I. piętro (róg Dietla).** — Soboty i święta żydowskie wolne od nauki. — Po ukończeniu egzamin i świadectwo. — Żądać prospektów! 416x

WPISY

do SZKOŁY ZAWODOWEJ DLA DZIEWCZĄT ŻYD. „OGNISKO PRACY" W KRAKOWIE

przy ul. Mikołajskiej 9, II. piętro, na działy:

Krawiecki.
Bieliźniarski.
Gospodarstwa domowego,

odbędą się dnia **27, 28, 30 i 31 sierpnia**, w godz. od 10—1. w kancelarji szkoły przy ul. Mikołajskiej 9, II. piętro. Wszelkich informacyj i prospektów udziela się tamże. Telef. 158-21. 485x

PRENUMERATA: w Krakowie i prow. miesięczn. Zł. 6'00 kwartal. Zł. 18'00
w Krakowie z odnoszen. do domu „ „ 6'20 „ „ 18'60
Na prowincji z przesyłką pocztową „ „ 6'60 „ „ 19'80
Zagranica z przesyłką pocztową „ „ 10'60 „ „ 30'00
„NOWY DZIENNIK" wychodzi codziennie także w poniedziałki i dni poświąt.

OGŁOSZENIA: Podstawa obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie. — Strona w tekście i nadesłanem ma 3 łamy po 74 milim. — Strona za tekstem 6 łamów po 37 milim. — Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. CENY w złotych: I. strona 1'25. — Tekst 1'—. Nadesłane 0'75. — Za tekstem 0'25. — Drobne od słowa 0'20. Dla poszukujących pracy 0'10. — Gratulacje 12'50. — Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%.

Wydawca: Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik": Zygmunt Hochwald. — Redaktor naczelny: Dr. Wilhelm Berkelhammer.
Redaktor odpowiedzialny: Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7, pod zarządem Maksymiljana Feldmana